

Vlaams
Parlement

stuk **2196** (2013-2014) – Nr. 2
ingediend op 3 december 2013 (2013-2014)

Ontwerp van decreet

houdende instemming
met het samenwerkingsakkoord van 12 juni 2013
tussen de federale overheid,
de Gewesten en de Gemeenschappen
voor de oprichting van het interfederaal Centrum
voor gelijke kansen en bestrijding
van discriminatie en racisme
onder de vorm van een gemeenschappelijke instelling
zoals bedoeld in artikel 92bis
van de bijzondere wet van 8 augustus 1980

Verslag

namens de Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen
uitgebracht door mevrouw Fatma Pehlivan

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Boudewijn Bouckaert.

Vaste leden:

de heren Paul Delva, Jos De Meyer, de dames Kathleen Helsen, Sabine Poleyn;
mevrouw Katleen Martens, de heren Wim Van Dijck, Wim Wienen;
de dames Irina De Knop, Marleen Vanderpoorten;
de dames Kathleen Deckx, Fatma Pehlivan;
mevrouw Vera Celis, de heer Kris Van Dijck;
de heer Boudewijn Bouckaert;
mevrouw Elisabeth Meuleman.

Plaatsvervangers:

de heer Jan Durnez, de dames Cindy Franssen, Veerle Heeren, Katrien Schryvers;
de heren Frank Creyelman, Chris Janssens, Erik Tack;
de dames Ann Brusseel, Fientje Moerman;
mevrouw Yamila Idrissi, de heer Chokri Mahassine;
de heer Willy Segers, mevrouw Goedeke Vermeiren;
de heer Jurgen Verstrepen;
mevrouw Mieke Vogels.

Toegevoegde leden:

mevrouw Gerda Van Steenberge.

Stukken in het dossier:

2196 (2013-2014) – Nr. 1: Ontwerp van decreet

INHOUD

I.	Inleidende uiteenzetting door de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel	4
II.	Bespreking	7
1.	Vragen en opmerkingen van de leden.....	7
1.1.	Tussenkost van mevrouw Fatma Pehlivan.....	7
1.2.	Tussenkost van mevrouw Elisabeth Meuleman	7
1.3.	Tussenkost van de heer Wim Wienen	8
1.4.	Tussenkost van de heer Ward Kennes	18
1.5.	Tussenkost van mevrouw Ann Brusseel	20
1.6.	Tussenkost van mevrouw Helga Stevens	22
1.7.	Tussenkost van de heer Wim Van Dijk	23
1.8.	Tussenkost van de heer Boudewijn Bouckaert	26
2.	Antwoorden van de minister.....	32
3.	Slotreplieken.....	39
III.	Stemmingen	41
1.	Artikelsgewijze stemming	41
2.	Stemming over het geheel	41
	Gebruikte afkortingen	42

In de Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen werd het ontwerp van decreet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 12 juni 2013 tussen de federale overheid, de Gewesten en de Gemeenschappen voor de oprichting van het interfederaal Centrum voor gelijke kansen en bestrijding van discriminatie en racisme onder de vorm van een gemeenschappelijke instelling zoals bedoeld in artikel 92bis van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 behandeld. Het ontwerp van instemmingsdecreet werd op datum van donderdag 24 oktober 2013 toegelicht door minister Pascal Smet. Na afloop van diens toelichting werd door de heer Wim Wienen een beroep gedaan op artikel 35, 2, van het Reglement om een hoorzitting te vragen. Het hiervoor benodigde aantal van vijf stemgerechtigde leden werd echter niet bereikt. Dientengevolge werd de vraag naar een hoorzitting niet gehonoreerd. De verdere bespreking van het ontwerp van instemmingsdecreet vond plaats op donderdag 14 november en donderdag 28 november 2013. Op de laatstgenoemde datum verschafte de minister een geïntegreerd antwoord op de diverse vragen en opmerkingen die door de commissieleden naar voor werden gebracht en werd er tevens gestemd over het ontwerp van instemmingsdecreet.

I. INLEIDENDE UITEENZETTING DOOR DE HEER PASCAL SMET, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, JEUGD, GELIJKE KANSEN EN BRUSSEL

Minister *Pascal Smet* wijst er bij de aanvang van zijn uiteenzetting op dat het samenwerkingsakkoord van 12 juni 2013 tussen de federale overheid, de gewesten en de gemeenschappen voor de oprichting van het interfederaal Centrum voor gelijke kansen en bestrijding van discriminatie en racisme onder de vorm van een gemeenschappelijke instelling zoals bedoeld in artikel 92bis van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, het resultaat is van jarenlang overleg met de verschillende regeringen van ons land. Het wil een nieuwe gemeenschappelijke interfederale instelling oprichten: het interfederaal Centrum voor gelijke kansen en bestrijding van discriminatie en racisme. Te dien einde werd het hier vandaag aan de agenda staande instemmingsdecreet ingediend bij het Vlaams Parlement.

Het hiermee beoogde doel bestaat erin dat mensen die gediscrimineerd worden, om wat voor reden dan ook, en waar dan ook in dit land, op een plaats terecht kunnen met hun klacht. Maar het ultieme beleidsdoel is natuurlijk dat zo weinig mogelijk mensen dit ook effectief moeten doen. Daarom zal het nieuwe interfederaal Centrum niet alleen discriminatie aanpakken via de behandeling van meldingen, maar ook proactief gelijke kansen realiseren, en op die manier discriminatie voorkomen.

De strijd tegen discriminatie ligt niet enkel de Vlaamse Regering nauw aan het hart, ook voor de Europese Unie is dit een prioriteit. Zo werden er al verschillende antidiscriminatie-richtlijnen aangenomen. De verplichting om een onafhankelijk gelijkheidsorgaan op te richten werd in 2000 opgenomen in de zogenaamde Rasrichtlijn (richtlijn 2000/43/EG – houdende toepassing van het beginsel van gelijke behandeling van personen ongeacht hun ras of etnische afstamming).

Op federaal niveau bestond het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding (CGKR) al. Maar discriminatie is geen zelfstandige bevoegdheid die is toegewezen of voorbehouden aan de federale overheid, de gemeenschappen of de gewesten. Elk bevoegdheidsniveau moet hierin zijn verantwoordelijkheid opnemen. De minister wijst er daarbij op dat we dat in Vlaanderen al vele jaren doen, via een sterk gelijkekansen- én gelijkebehandelingsbeleid. Maar toch ontbrak tot nu een sluitstuk van dat beleid. Het op te richten interfederaal Centrum zal als onafhankelijk gelijkheidsorgaan het sluitstuk van dat beleid vormen, en er tegelijkertijd voor zorgen dat Vlaanderen zijn Europese verplichtingen nakomt.

Vlaanderen wil overigens verder gaan dan de verplichtingen die vanuit de Europese Rasrichtlijn worden opgelegd. Vlaanderen wil dus verder gaan dan de strijd tegen racisme. Het interfederaal Centrum krijgt daarom ook de bevoegdheid om discriminatie op grond van leeftijd, seksuele geaardheid, burgerlijke staat, geboorte, vermogen, geloof, levensbeschouwing, politieke overtuiging, syndicale overtuiging, gezondheidstoestand, handicap, fysieke eigenschap, genetische eigenschap en sociale positie aan te pakken. Daarnaast zal het interfederaal Centrum ook de rol vervullen van onafhankelijke instantie die de uitvoering van het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap bevordert, beschermt en opvolgt, een taak die nu wordt uitgevoerd door het huidige Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding.

De minister wijst er verder nog op dat de Vlaamse Regering zich er ook zeer wel van bewust is dat er ook inzake discriminatie op grond van geslacht een onafhankelijke instelling moet komen. Hij benadrukt dat deze problematiek zeker niet uit het oog verloren wordt en het voorwerp uitmaakt van verdere onderhandelingen. Vanuit de Vlaamse Regering heeft hij al geregeld aangedrongen op verder overleg ter zake.

De bestrijding van discriminatie blijft hoe dan ook een enorme uitdaging voor onze samenleving. Discriminatie is en blijft immers een groot probleem. En de prijs die we daar allemaal voor betalen is groot. We verliezen veel te veel talenten – talenten die we nochtans nodig hebben om het Vlaanderen van morgen uit te bouwen. Daarom was het voor de Vlaamse Regering erg belangrijk dat het nieuwe interfederaal Centrum zich ten volle zou concentreren op de strijd tegen discriminatie. Opdrachten die daar niet onder vallen, zullen in een afzonderlijke instelling terechtkomen. Concreet betekent dat dat de werking van het huidige Centrum rond migratie, mensenhandel en de grondrechten van vreemdelingen niet mee zal opgenomen worden in het takenpakket van het interfederaal Centrum. Het huidige Centrum zal dit blijven doen, uiteraard onder een andere naam en door een aanpassing van de oprichtingswet van 1993.

Minister Pascal Smet wijst er verder op dat discriminatie zich niet op dezelfde manier manifesteert in alle delen van ons land. De aanpak van discriminatie en de prioriteiten die gelegd worden, kunnen dan ook erg uiteenlopend zijn. Daarom wordt de raad van bestuur van het interfederaal Centrum opgedeeld in kamers, die erg zelfstandig zullen kunnen opereren: een Vlaamse, Franstalige, Brusselse en federale kamer. Alleen de Vlaamse kamer zal kunnen beslissen over de bevoegdheden die exclusief aan Vlaanderen werden toegewezen; de Vlaamse kamer zal dus zelf kunnen beslissen of er al dan niet in rechte opgetreden wordt, wat het accent wordt van sensibiliseringscampagnes in Vlaanderen en zo meer. De interfederale kamer zal alleen kunnen handelen bij dossiers die essentieel raken aan de bevoegdheden van meerdere bestuursniveaus, bij een geschil tussen twee kamers over de toekenning van een bepaald dossier, of indien twee of meerdere kamers een gezamenlijk initiatief willen nemen.

Slachtoffers van discriminatie worden geraakt in de essentie van hun identiteit. Zij moeten dan ook kunnen rekenen op een professionele, vertrouwelijke en onafhankelijke afhandeling van hun klacht. Verschillende elementen in het samenwerkingsakkoord garanderen dit. Om zijn onafhankelijkheid te waarborgen, krijgt het interfederaal Centrum rechtspersoonlijkheid, worden de leden van de interfederale raad van bestuur benoemd door de verscheidene parlementen – en dus niet, zoals gebruikelijk is, door de uitvoerende macht – en zijn ze onderworpen aan strenge onverenigbaarheden. Bovendien moeten alle leden deskundig en onafhankelijk zijn, ervaring hebben in de strijd voor gelijke kansen en tegen discriminatie, en moreel gezag uitstralen. Met het oog op een zo pluralistisch mogelijke samenstelling van de raad van bestuur en van de kamers geldt het principe van de evenredige vertegenwoordiging van mannen en vrouwen, en wordt een overleg voorzien tussen alle parlementen. In de Brusselse en in de federale kamer wordt bovendien de taalpariteit in acht genomen.

Het samenwerkingsakkoord verwijst ook uitdrukkelijk naar de Beginselen van Parijs, een document van de Verenigde Naties dat de normen bepaalt waaraan een onafhankelijke mensenrechteninstelling moet voldoen. Deze principes worden overigens niet zozeer gehanteerd opdat dit interfederaal Centrum een A-status zou verwerven – daarvoor is de scope van dit interfederaal Centrum immers te beperkt – maar wel omdat op die manier niet alleen, zoals al gezegd, het onafhankelijke karakter van het interfederaal Centrum gesymboliseerd wordt, maar ook om te verzekeren dat dit interfederaal Centrum in de toekomst een deel kan zijn van een brede mensenrechtenkoepel, die uiteraard deze principes moet naleven.

Om de expertise die het huidige Centrum heeft opgebouwd niet verloren te laten gaan, zullen de personeelsleden van het CGKR in principe worden overgenomen door het nieuwe interfederaal Centrum.

Minister Smet herhaalt daarop dat Vlaanderen al een aantal jaren inzet op een sterk anti-discriminatiebeleid. De dertien meldpunten discriminatie waren hierin een belangrijk instrument. Dankzij hun laagdrempeligheid en hun grote kennis van de ‘couleur locale’ kunnen zij de problemen rond discriminatie, die zich vaak lokaal manifesteren, van bij de wortel aanpakken via bemiddeling en gerichte, preventieve acties. Hij wil dan ook dat deze meldpunten zich in volle onafhankelijkheid en omringd door expertise kunnen blijven ontwikkelen. Ze worden daarom ook ingebed binnen het nieuwe interfederaal Centrum.

Vlaanderen heeft erg veel te danken aan de lokale besturen van de centrum- en grootsteden, die de meldpunten jarenlang mee vorm gaven, ondersteunden en omkaderden. Deze inspanningen hebben duidelijk hun vruchten afgeworpen. Men mag ze dan ook niet verloren laten gaan. Daarom wordt in het voorliggende samenwerkingsakkoord voorzien dat de lokale besturen zullen kunnen blijven bijdragen aan hun meldpunt, uiteraard zonder de onafhankelijkheid daarvan in gevaar te brengen. Ook de provincies, gewesten en gemeenschappen zullen hun bijdrage kunnen leveren. De besturen van de dertien steden in kwestie worden ook sterk betrokken bij de voorbereidingen rond overheveling van de meldpunten naar het interfederaal Centrum.

De financiering van het interfederaal Centrum gebeurt door de verschillende overheden volgens een vaste verdeelsleutel. Er wordt voorzien in een geleidelijke verhoging van de middelen op drie jaar tijd. Het interfederaal Centrum zal de verschillende parlementen en regeringen jaarlijks een verslag bezorgen over zijn werking, de uitvoering van zijn taken en het gebruik van de financiële middelen.

Gezien het grote maatschappelijk belang van dit dossier, hoeft het niet te verbazen dat het hoogst wenselijk is dat het interfederaal Centrum zo snel mogelijk van start kan gaan. Hiertoe dienen nog een aantal stappen ondernomen te worden. Het Vlaams Parlement, en dus ook deze commissie, speelt hierin een cruciale rol.

Ten eerste moet het samenwerkingsakkoord in werking treden. Dit kan pas wanneer alle parlementen van het land hun instemming verleend hebben. De federale Kamer van Volksvertegenwoordigers heeft dit inmiddels al gedaan op donderdag 17 oktober laatstleden.

Na de inwerkingtreding van het samenwerkingsakkoord dient elk parlement een aantal leden van de interfederale raad van bestuur aan te duiden. Het samenwerkingsakkoord voorziet dat het Vlaams Parlement vier leden van de interfederale raad van bestuur aan duidt. Deze vier leden vormen de minimumsamenstelling van de Vlaamse kamer. Indien het Vlaams Parlement dat wenst, mag het het ledenaantal echter uitbreiden. Zoals hoger reeds gezegd, wordt in de memorie van toelichting bij het samenwerkingsakkoord uit-

drukkelijk voorzien in een overleg tussen de verschillende parlementen. Dat moet ervoor zorgen dat de interfederale raad van bestuur en de kamers zo pluralistisch mogelijk samengesteld zijn en dat niet elk parlement dezelfde persoon aanduidt.

Afsluitend drukt de minister zijn overtuiging uit dat het nieuwe interfederaal Centrum voor elke Vlaming, maar in het bijzonder voor de slachtoffers van discriminatie, een grote stap vooruit betekent. Hij verzoekt de commissieleden dan ook het voorliggende ontwerp van instemmingsdecreet te willen goedkeuren.

II. BESPREKING

1. Vragen en opmerkingen van de leden

1.1. *Tussenkomst van mevrouw Fatma Pehlivan*

Mevrouw *Fatma Pehlivan* spreekt haar tevredenheid uit over het feit dat het interfederaal Centrum voor gelijke kansen en bestrijding van discriminatie en racisme, na een jarenlange discussie, kan worden opgericht. Het is belangrijk dat er een enkele entiteit komt. Klachten moeten snel en efficiënt worden behandeld. Dit kan alleen als de burger voor alle klachten bij één loket terecht kan.

Met de oprichting van het interfederaal Centrum wordt ook tegemoetgekomen aan de Europese en internationale verplichtingen. Het voorliggende samenwerkingsakkoord vormt een kader voor de praktische uitwerking van het interfederaal Centrum. Ze hoopt dat ook deze praktische uitwerking snel wordt gerealiseerd zodat het Centrum kan starten.

Een volgende stap zal de interfederalisering zijn van het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen. Een laatste stap zal de oprichting zijn van een koepelinstituut voor de mensenrechten. Van de minister had ze graag vernomen of er een tijds kader is voorzien waarbinnen deze laatste twee stappen zullen worden gerealiseerd? Ze drukt daarbij ook de hoop uit dat de oprichting van het koepelinstituut niet op de lange baan zal worden geschoven. Het naast elkaar bestaan van diverse instituten kan potentieel immers leiden tot een versplintering van expertise en coördinatie.

Het is een goede zaak dat de lokale meldpunten niet verloren gaan. Ze kunnen hun lokale antennefunctie blijven vervullen. Het lid wijst erop dat bij de inbedding van de meldpunten rekening moet worden gehouden met de goede praktijken en de juridische knelpunten van de huidige werking.

De raad van bestuur van het interfederaal Centrum zal worden samengesteld uit onafhankelijke actoren. Er worden strenge onverenigbaarheden ingesteld. Mevrouw Pehlivan vindt dit positief. Op die manier wordt de onafhankelijkheid gewaarborgd.

Ze drukt de hoop uit dat het interfederaal Centrum een verdere stap zal vormen in de bestrijding van discriminatie. Er is daarin nog een lange weg af te leggen en het blijft een enorme uitdaging. De werkzaamheidsgraad van mensen met een migratieachtergrond is hier bij de laagste van Europa. De helft van de etnisch-culturele minderheden flirt met de armoedegrens en de schooluitval is angstaanjagend hoog. Discriminatie is weliswaar niet de enige oorzaak, maar speelt wel degelijk een rol.

1.2. *Tussenkomst van mevrouw Elisabeth Meuleman*

Mevrouw *Elisabeth Meuleman* is insgelijks tevreden dat er eindelijk een samenwerkingsakkoord is. Hopelijk zal dit een slagkrachtig interfederaal Centrum zijn dat op alle beleids-

niveaus kan optreden. Ze is ook tevreden dat hiermee het plan voor een apart Vlaams gelijkheidsorgaan definitief van de baan is. Als men slachtoffer is van discriminatie is het immers van ondergeschikt belang of dit een federale of Vlaamse bevoegdheid is, laat staan waar men zich toe moet wenden.

Vanuit de Brusselse Regering heeft Groen een aantal zaken mee onderhandeld. Ze is er trots op dat er een genderevenwicht is in de raad van bestuur. Voor een aantal knelpunten had Groen echter verder willen gaan. Zo had ze op een volwaardig mensenrechtenorgaan met een A-status gehoopt. Dit samenwerkingsakkoord is desalniettemin zeker een stap in de goede richting. Ze had wel graag vernomen binnen welk tijds kader er naar een dergelijk mensenrechtenorgaan met A-status zou worden geëvolueerd.

In het verlengde hiervan, heeft ze ook altijd voor de consequente invoering van een eenheidsloket gepleit. Het is dan ook jammer dat de interfederalisering van het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen vooralsnog niet is gelukt.

Het lid sluit zich aan bij de kritiek geformuleerd door de SERV. De belangrijkste opmerking in dit uitstekende advies gaat over het gebrek aan transparantie bij de samenstelling van de raad van bestuur. Er is vooralsnog namelijk geen concrete voordrachts- en benoemingsprocedure. Ze vraagt, samen met de SERV, om een formele, transparante en openbare procedure uit te werken voor de voordracht en benoeming van de leden van de interfederale raad van bestuur en de kamers. Daarnaast is ook de lijst met onverenigbaarheden nog onvolledig. Dit zijn voorbeelden van opmerkingen uit het SERV-advies waaraan toch best zou worden tegemoetgekomen.

Er is ook nog een aantal knelpunten in verband met de klachtenbehandeling. Er is met name nood aan een procedure. De overgang van bemiddeling naar het in rechte optreden zou hierin aan bod moeten komen. Ook de verhouding met andere bemiddelaars, zoals de diverse ombudsdiensten, zou moeten worden geregeld.

De opmerkingen van de SERV over de toegankelijkheid van het Centrum en de lokale meldpunten en over de eenvormige werking van de lokale meldpunten deelt mevrouw Meuleman eveneens. Van de minister had ze graag vernomen hoe hij gaat inspelen op de opmerkingen van de SERV waaraan nog niet is tegemoetgekomen.

1.3. *Tussenkomst van de heer Wim Wienen*

De heer *Wim Wienen* stelt dat er met de oprichting van het interfederaal Centrum in wezen een verlengstuk wordt gebreid aan de werking van het bestaande Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding. De werking daarvan werd, ondanks veel kritiek, niet geëvalueerd.

De vraag rijst ook of het voorliggende ontwerp voldoet aan de Europese richtlijn, wat volgens de toelichting toch de bedoeling zou zijn.

Hij wil tevens de vraag behandelen in welke mate het CGKR sinds zijn ontstaan in 1993 correct omgaat met de antiracisme- en antidiscriminatie wetgeving. Daar is behoorlijk veel kritiek op. Enkele jaren geleden werd een doctoraatsthesis geschreven door de heer Jogchum Vrielink over de juiste toepassing van de antiracismewetgeving door het CGKR. De conclusie was dat het CGKR de Antiracismewet op een ongrondwettelijke wijze toepast. Een arrest van het Grondwettelijk Hof wordt duidelijk niet gevolgd.

De Vlaams Belangfractie is dit ontwerp van instemmingsdecreet niet genegen. De fractie is altijd van mening geweest dat het CGKR zou moeten worden afgeschaft. In oktober 2011 heeft federaal volksvertegenwoordiger Filip De Man daartoe een wetvoorstel ingediend.

De heer Wienen twijfelt alleszins aan de onafhankelijkheid van het Centrum. Men is erin geslaagd om het vervolgen van bepaald delicten tot een speerpunt te maken van het CGKR. Het belangrijkste voorbeeld daarvan is het proces tegen de drie vzw's van het Vlaams Blok (dat als politieke partij zelf geen rechtspersoonlijkheid had). Het CGKR heeft zich ingeschakeld in een politieke werking om bepaalde meningen strafbaar te maken en zo de vrijheid van meningsuiting te beknotten. Dat is niet de taak van een dergelijk Centrum. Het CGKR, maar ook het toekomstige interfederaal Centrum, hebben de mogelijkheid om in rechte op te treden als burgerlijke partij maar ook als een soort openbaar ministerie. Het is uitzonderlijk dat een vereniging rechtstreeks kan dagvaarden. Zijn partij is daar al het slachtoffer van geweest. De Antiracisme- en Antidiscriminatiewet zijn voldoende duidelijk voor het openbaar ministerie om op te treden wanneer dat nodig is. Een bijkomende instelling is daarvoor niet nodig. Dit is duidelijk een taak voor de rechterlijke macht.

Het CGKR heeft ook niet bepaald een feilloos parcours afgelegd. Er is daarop veel kritiek geleverd, bijvoorbeeld door Vlaamse volksvertegenwoordigers zoals Marc Hendrickx en Bart De Wever en ook recent nog door Antwerps N-VA-gemeenteraadslid André Gantman. Die laatste was lid van de raad van bestuur van het CGKR. De heer Wienen had de heer Gantman dan ook graag op een hoorzitting uitgenodigd om precies te verneemen wat er in het CGKR misloopt.

De processen die het CGKR aanspande en de verklaringen van zijn directeur roepen bedenkingen op. Het meest recente voorbeeld was het reclamespotje van GAIA tegen ritueel slachten. De heer Wienen meent dat het niet kan dat GAIA beperkt wordt in zijn nobele doelstelling van het verdedigen van dierenrechten en -welzijn. Hetzelfde geldt voor de uithaal van directeur Jozef De Witte naar het hoofddoekenverbod voor gemeenteraadsleden in Boom. Diens woorden waren duidelijk te scherp en overdreven.

Het was initieel niet de bedoeling dat het CGKR een dergelijke werking zou kennen. Zijn huidige manier van optreden is dan ook het gevolg van een hele evolutie. Bij de gemeenteraadsverkiezingen van 1988 ging er een schokgolf door Vlaanderen omdat het Vlaams Blok in de stad Antwerpen 18% van de stemmen behaalde en voor het eerst in een aantal steden als Gent verkozenen had. De krant *De Morgen* verscheen toen met een volledig zwarte voorpagina, die leidde tot het ontstaan van de benaming 'zwarte zondag' (later overigens verkeerdelijk geassocieerd met de verkiezingsuitslag van 1991). Allerlei media zakten af naar Antwerpen om de mensen te ondervragen over de oorzaak van deze verkiezingsuitslag. In een *Panorama*-uitzending gaf een Antwerpenaar onverbloemd zijn mening over vreemdelingen. Deze woorden zouden nu als racistisch worden beschouwd. De vraag die men toen had moeten stellen was, waarom die man dat zei. Om iemand te beschuldigen van racisme is het nodig, en dit staat ook zo in de wet, dat er kwaadwillig opzet is. De heer Wienen is van mening dat deze mensen de thermometer van de samenleving waren, die aangaven dat er problemen waren met vreemdelingen. Men is echter in een systeem gekomen waarbij men niet naar de oorzaak van de koorts zoekt, maar de thermometer stuk wil slaan. Enkele maanden na die verkiezingen van 1988 werd een Koninklijk Commissaris voor Migrantenbeleid aangesteld.

Bij wege van interruptie stelt de heer *Pascal Smet*, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, dat het geen zin heeft om in het verleden te blijven steken, aangezien dat verleden niets te maken heeft met het voorliggende interfederaal Centrum. De werking van dit nieuwe interfederaal Centrum zal voortaan ook door anderen mee worden aangestuurd. Hij pleit ervoor om naar de toekomst te kijken en niet bij het verleden te blijven stilstaan. De samenstelling van het interfederaal Centrum zal door het parlement worden bepaald.

De heer *Wim Wienen* repliceert dat hij hierover net een punt wilde maken. Hij verschilt grondig van mening met de minister en moet dit noodzakelijkerwijze aantonen aan de hand van de teksten die door de minister ter beschikking werden gesteld en de wetteksten uit het verleden. Er gaat immers ook uitvoering gegeven worden aan de bestaande Antiracisme- en Antidiscriminatiewet, en er is ook nog steeds de mogelijkheid om in rechte op te treden of om als openbaar ministerie op te treden. Hij vreest dan ook dat de werking van het CGKR niet wezenlijk zal worden gewijzigd. Er worden wel kamers gecreëerd en leden van de raad van bestuur zullen door de parlementen worden benoemd. Doordat er – ten gevolge van de weigering van de meerderheidspartijen – hierover geen hoorzittingen worden georganiseerd, is de heer *Wienen* verplicht dit zelf aan te kaarten met het risico dat de collega's dit terzijde gaan schuiven. Hij heeft een gegronde angst dat de werking van het CGKR in de toekomst zal worden voortgezet.

Het Koninklijk Commissariaat heeft er voor gezorgd dat het vreemdelingenprobleem onder de aandacht kwam. Zijn partij heeft altijd geprobeerd om bepaalde problematieken op de politieke agenda te plaatsen die anders niet zouden worden behandeld. Tot de verkiezingsoverwinningen van het Vlaams Blok hebben de traditionele partijen zich weinig om de migratieproblematiek bekommerd. Het rapport van de koninklijke commissaris was een interessant rapport. Na de analyse volgden echter wel foute voorstellen. De 'pamperpolitiek' is toen gestart. De voorgestelde maatregelen hebben weinig zoden aan de dijk gezet. De vreemdelingen- en migratieproblemen blijven groot. Hij verwijst daarvoor naar een recente actuele vraag van mevrouw Güler Turan in de plenaire vergadering van het Vlaams Parlement over de werkgelegenheidsgraad bij allochtonen. Hij deelt haar analyse niet dat dit een bijna bewuste keuze van de werkgevers zou zijn. Zijn ervaring wijst uit dat de gebrekkige kennis van het Nederlands een van de belangrijkste oorzaken van de ondertewerkstelling is.

Op 24 november 1991 – een datum die men, zoals hoger reeds gesteld, vaak verkeerdelijk associeert met de term 'zwarte zondag' – stelt men vast dat het Vlaams Blok over het hele land doorgroeit. In een paniecreactie hierop beslist men een Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding op te richten. De heer *Johan Leman* wordt er directeur van en dan gaat het helemaal fout. Het CGKR gaat de doelstellingen veranderen. De doelstelling van het commissariaat was het inpassen van allochtonen en migranten in de samenleving. Het Centrum gaat zich daar niet mee bezighouden, maar wel met het bestrijden van vermeend racisme.

Ze beginnen met strategieën te ontvouwen om het Vlaams Blok aan te pakken. Dit werd lang voorbereid en er werd zelfs in overleg met de Liga voor de Mensenrechten een proefproces gevoerd tegen de zoon en toenmalige schoonzoon van Karel Dillen. Dit proefproces legde heel wat problemen bloot. Vermeende racismemisdrijven van politieke partijen vindt men vooral in geschriften. Volgens de Grondwet moeten persmisdrijven voor het Hof van Assisen worden behandeld. Men durfde dit waarschijnlijk niet omdat daar geoordeeld wordt door een volksjury. Men is dan begonnen met het aanpassen van een aantal wetten. Zelfs de Grondwet werd gewijzigd om er voor te zorgen dat de correctionele rechtbank bevoegd werd voor misdrijven van racisme, ook al werden ze gepleegd met de drukpers. De dagvaarding van het CGKR tegen de drie vzw's van het Vlaams Blok gebeurde op grond van medewerking aan racistische persmisdrijven. Er werd daaraan twee à drie jaar gewerkt. Dit blijkt duidelijk uit de cijfers van de klachtenbehandeling van het CGKR. Er is namelijk een daling in de cijfers van behandelde klachten in de periode dat men aan de aanklacht werkte. Dit doet afbreuk aan de taak van het CGKR. Slachtoffers van effectieve discriminatie of racisme bleven dan in de kou staan.

De dag na de gemeenteraadsverkiezingen van oktober 2000 werd het Vlaams Blok rechtstreeks gedagvaard door het CGKR. Het artikel 3, tweede lid, 5°, van de wet van 14 februari 1993 in verband met de rechtstreekse dagvaarding, blijft overigens ook nu

behouden. In die aanklacht is een hele opsomming opgenomen van vermeende racistische uitspraken. De heer Wienen wordt in die dagvaarding vijfmaal vermeld. Onder meer een citaat uit een artikel over het ondemocratisch karakter van een cordon sanitaire en over de betere aanpak van de situatie in Oostenrijk, waar de rechtse FPÖ electoraal succes kende, werd door het CGKR als racistisch beschouwd.

Bij het eerste proces voor de correctionele rechtbank van Brussel werden er, om een groter draagvlak voor de klacht te hebben, andere klagers toegelaten. Een van die klagers was de Liga voor de Mensenrechten. De toenmalige voorzitter van de Liga, de heer Paul Pataer, verklaarde in Knack dat het om een politiek proces ging. De rechter verklaarde zich onmiddellijk onbevoegd. Het CGKR reageerde daarop met de uitspraak dat men in beroep zou gaan en dit zou blijven doen tot men rechters zou vinden die het Vlaams Blok zouden veroordelen. De heer Wienen vindt dit beangstigend. Het Hof van Beroep in Brussel bevestigde dat het om een politiek proces ging en dat dient te worden beslecht op het politieke forum. Het CGKR ging nogmaals in beroep, de zaak werd hernomen voor het Hof van Beroep in Gent, waar het Vlaams Blok werd veroordeeld en de facto verboden. Dit soort acties typeert het CGKR. Dit gaat niet over het bestrijden van racisme of het verdedigen van gelijke kansen, maar wel over het voeren van politiek. Hij vreest dat het interfederaal Centrum dezelfde weg zal opgaan. Mensen zijn er van doordrongen dat eerder vermeend racisme moet worden aangepakt dan de problemen in de samenleving. Het ware dus minstens nuttig geweest een grondige evaluatie te maken van de werking van het CGKR en te kijken waar er verbeteringen mogelijk zijn. Racisme past niet in onze samenleving en moet worden bestreden.

De spreker overloopt daarna nog even de diverse problemen die er zijn met dit ontwerp van decreet. Er werd getracht om de Europese richtlijn om te zetten. De heer Wienen heeft de indruk dat dit op een vrij fantasieloze wijze gebeurde, zonder een grondige discussie over de rol van het CGKR en de wetten die het moet toepassen. Men had er ook voor kunnen opteren om een Vlaams Centrum voor gelijkheid van kansen en racismebestrijding op te richten. De N-VA-fractie was daar initieel groot voorstander van, maar ze heeft zich bij de interfederalisering moeten neerleggen. Hij hoopt dat de N-VA-fractie het zal aandurven om bij de stemming alsnog het ontwerp van decreet te verwerpen.

De heer Wienen vindt ook de wijze van samenstellen van het Centrum niet correct. Er wordt – zonder veel verantwoording – gekozen voor taalpariteit, waardoor er een wanverhouding ontstaat. De verhouding N60/F40 wordt niet gerespecteerd. De aanduiding van de leden van de raad van bestuur gebeurt in het Vlaams Parlement voor de Vlaamse kamer. De andere kamer wordt echter door het parlement van het Waalse Gewest en de Franse Gemeenschap samengesteld en deze moet dan nog aangevuld worden met een lid van de Duitstalige Gemeenschap.

De heer Wienen is het in zoverre met de minister eens dat men aan politiek doet om de mensen een betere toekomst te bieden. Het interfederaal Centrum zal echter een log apparaat zijn. Er zal niet veel verbetering ten opzichte van het verleden zijn, omdat men een akkoord van alle partijen moet hebben om een aantal zaken te realiseren, zelfs zaken die enkel een Vlaamse aangelegenheid zijn. Voor een aanpassing van de Vlaamse kamer is het akkoord van acht parlementen nodig. Hetgeen evenzovele blokkeringsmogelijkheden met zich brengt. Het Vlaams Parlement zal dus, eens het Centrum actief zal zijn, niet eigenstandig kunnen remediëren als het dit nodig zou achten. Het lid kan geen geloof hechten aan de verklaringen van de minister dat alles gaat veranderen. Veranderingen zijn alleen maar mogelijk na lange onderhandelingen met de andere partijen van de samenwerkingsovereenkomst. Het is veelzeggend dat het al een lange lijdensweg is geweest om tot het samenwerkingsakkoord te komen. Het stond in het regeerakkoord ingeschreven en pas nu, bij het einde van de legislatuur, ligt het ontwerp van instemmingsdecreet voor in het Vlaams Parlement.

De Raad van State formuleerde heel wat kritieken op het initiële samenwerkingsakkoord (dat dateert van 23 juli 2012). Een aantal details werd daarop gewijzigd. Belangrijke zaken echter niet. De regeling voor burgerlijke partijstelling in rechtszaken op grond van wetten, decreten en ordonnanties zal nog steeds van toepassing zijn op het interfederaal Centrum. De vraag rijst overigens in hoeverre het interfederaal Centrum toepassing zal kunnen maken van ordonnanties. Dat is echter een vraag van juridisch-technisch spitsniveau, die de heer Wienen hier niet gaat behandelen.

Er is geen eensluidende aflijning of definitie aangaande de bevoegdheden van het interfederaal Centrum. Het Brusselse Gewest heeft bijvoorbeeld een ordonnantie over de diversiteit in de ambtenarij. De Raad van State wijst erop dat een interfederaal Centrum op basis van deze ordonnantie niet kan overgaan tot een burgerlijke partijstelling. In de memorie van toelichting is hierover niets terug te vinden. Mevrouw Joëlle Milquet, de op federaal niveau bevoegde minister, is niet ingegaan op deze kritiek van de Raad van State. De heer Wienen betreurt dit en herhaalt dat het niet de bedoeling kan zijn dat het interfederaal Centrum verglijdt naar een centrum dat vermeend racisme gaat bestrijden.

Niet enkel de bevoegdheden van het Centrum zijn toegenomen, ook op het vlak van de financiën is er een belangrijke toename. Het interfederaal Centrum krijgt tien personeelsleden en kost 1,5 miljoen euro per jaar. Het beginsel van de goede besteding van de belastinggelden vergt dat daaraan een aantal voorwaarden worden gekoppeld en dat de goede werking wordt gegarandeerd.

In de loop van het ontstaan van het samenwerkingsakkoord zijn er heel wat zaken gewijzigd. Er wordt daarover geen enkele uitleg verstrekt. De heer Wienen betreurt dit. Goed decreetgevend werk veronderstelt evaluatie en informatie over de redenen van het al dan niet wijzigen van een aantal zaken.

Er zijn daarnaast ook nog structurele vragen. Het interfederaal Centrum is niet bevoegd voor discriminaties op basis van geslacht. De raden van bestuur zijn nochtans wel paritair samengesteld op basis van geslacht. Het federaal Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen blijft bestaan, maar enkel voor federale kwesties. De heer Wienen vindt het eigenaardig dat de het CGKR interfederaal bevoegd wordt voor racismebestrijding voor Vlaamse aangelegenheden, maar discriminaties op basis van geslacht worden niet interfederaal geregeld. Waarom is dit?

De taalpariteit is een doorn in het oog van de heer Wienen. Er ontstaat een wanverhouding in de federale raad van bestuur. Een verhouding 60N/40F is wenselijk. Als men dit wil verwezenlijken moet men echter de onderhandelingen met al de partijen opnieuw opstarten. De Franstaligen zullen hoogstwaarschijnlijk niet geneigd zijn hierop in te gaan. De onderhandelaars hebben waarschijnlijk voor de gemakkelijksoplossing van een 50N/50F-verhouding gekozen.

Door de interfederalisering worden de Belgische grendels verdergezet. De facto komt dit dus neer op een soort herfederalisering.

Ingaande op kritische bemerkingen vanuit de zaal stelt de heer Wienen dat hij bij gebrek aan een hoorzitting met zijn tussenkomst de leden van de commissie wil informeren over de mogelijke kritieken op het ontwerp. Hij heeft daartoe zelf de specialisten geraadpleegd en wil nu goed geïnformeerd en met de nodige argumentatie dit ontwerp van decreet bespreken. Hij gaat dan ook absoluut niet akkoord met het verwijt dat zijn tussenkomst zou neerkomen op filibusteren. Wel integendeel, het betreft hier gewoon degelijk parlementair werk.

De heer *Boudewijn Bouckaert*, voorzitter, wijst er ter attentie van de zaal aanvullend nog op dat er sowieso geen beperking van de spreektijd is voor tussenkomsten bij de bespreking van ontwerpen en voorstellen.

De heer *Wim Wienen* betreurt dat er vooraf geen studie is gemaakt over hoe de antidiscriminatie- en genderwetgeving moet worden toegepast. Het hoger reeds genoemde doctoraat van de heer Vrielink bevat dienaangaande interessante informatie. Er is evenmin een analyse gemaakt van de verhouding tussen de gediscrimineerde groepen. Bij een antidiscriminatiebeleid is het interessant te weten wie gediscrimineerd wordt en hoeveel tijd er aan de diverse groepen als allochtonen of senioren wordt besteed. Er is nooit onderzoek gedaan naar de zin van de mogelijkheid tot burgerlijke partijstelling. Door het samenwerkingsakkoord kan het interfederaal Centrum zich burgerlijke partij stellen voor regelgeving waarvoor het niet bevoegd is, bijvoorbeeld inzake de discriminatie van vrouwen op de arbeidsmarkt. Er werd dus al bij al maar weinig inhoudelijk werk gedaan rond de wetten waaraan dit interfederaal Centrum uitvoering moet geven. Het samenwerkingsakkoord werd drie jaar voorbereid, maar de inhoudelijke kant werd niet bekeken.

De heer Vrielink stelt dat een aantal zaken in verband met de Antidiscriminatiewet ongrondwettelijk zou zijn omdat ze te ruim wordt toegepast. In 80% van de gevallen gaat het om de beteugeling van uitspraken. Het CGKR is daarvoor niet opgericht. Het effectief discriminerend gedrag wordt minder vervolgd en bestraft dan het uiten van een mening. In het doctoraat van de heer Vrielink wordt bekeken hoe onder meer aan de Antiracismewet van 1981 en de Negationismewet van 1995 uitvoering wordt gegeven. Naast een analyse van rechtspraak en rechtsleer, voerde de heer Vrielink ook gesprekken met allerlei klagers en beklaagden. Hij stelt vast dat er in de periode 1981-1993 weinig zaken waren. Toch waren toen 80% van de zaken al uitingsdelicten en slechts 20% van de zaken ging over echte discriminatie. In 1993 wordt het CGKR opgericht. In de periode 1993-2004 resulteert dit in 79% uitingsdelicten (dus nauwelijks 1% minder). Opnieuw blijkt dat echte discriminatie quasi onbehandeld blijft en dat vooral het bestraffen van meningen centraal staat. Dit ging om de inlooperperiode van het CGKR. Ook de periode 2005-2009 werd door de heer Vrielink onderzocht. In deze periode bedraagt het aantal uitingsdelicten nog altijd 78% (opnieuw maar 1% minder). Op basis van de cijfers kan men niet anders dan concluderen dat het CGKR een soort 'gedachtenpolitie' is geworden. Het eerder reeds aangehaalde optreden van het CGKR in de zaak van het GAIA-spotje tegen het onverdoofd ritueel slachten van schapen, is hiervan een sprekend bewijs.

Quasi al de klagers, zelfs degene die gelijk kregen, blijken ontevreden te zijn over de wijze waarop het CGKR met hun klacht is omgegaan. Vanuit deze vaststelling kan men enkel concluderen dat de werking van het CGKR niet goed is. Met dit ontwerp van decreet wordt hieraan niet geremedieerd. De werking van het Centrum werd niet tegen het licht gehouden. Men heeft enkel tegemoet willen komen aan de Europese richtlijn. Daar is men niet in geslaagd. Dit blijkt uit de toekenning van de mogelijkheid tot rechtstreekse dagvaarding of het in rechte optreden, wat in de buurlanden, die onder dezelfde internationale (cf. het VN-verdrag van 1966 over de uitbanning van alle vormen van rassendiscriminatie) en Europese normen ressorteren, niet kan. De basis van ons rechtssysteem vereist dat het slachtoffer van discriminatie of racisme zich burgerlijke partij moet stellen en zijn gelijk moet halen voor de rechtbanken. Dit beginsel wordt hier ondergraven.

In vroegere rechtszaken waar het CGKR zich burgerlijke partij stelde werden hoge dwangsommen en schadevergoedingen geëist. De heer Wienen suggereert dit niet meer te doen. Het CGKR of het interfederaal Centrum zijn er immers niet om zich te financieren met het geld van de veroordeelden. Alleen al voor de perceptie zou het beter zijn mocht men zich bij een burgerlijke partijstelling beperken tot het vragen van een symbolische schadevergoeding. Dat zal het gezag en de geloofwaardigheid ten goede komen.

De heer Wienen sluit zich aan bij de standpunten van de heer Gantman. Het CGKR heeft weinig resultaat geboekt. Op geen enkel moment heeft het gezorgd voor een betere samenleving. De cijfers van het CGKR tonen aan dat het racisme toeneemt. Zouden de beleidsmakers niet beter een evaluatie van het CGKR maken en van de manier waarop het de wetten probeert toe te passen? De ongrondwettigheid zou volgens het doctoraat van de heer Vrielink schuilen in de manier waarop het Hof van Cassatie en het Grondwettelijk Hof de Antiracismewet interpreteren. Op basis van empirisch onderzoek concludeert hij dat de visie van het Grondwettelijk Hof over de Antiracismewet moet worden gevolgd. Het Grondwettelijk Hof stelt dat er bij racismemisdrijven een aantoonbaar bijzonder opzet moet zijn. De strafrechter moet rekening houden met de context van de gewraakte feiten. Er moet dus kwaadwilligheid zijn en die moet worden aangetoond. Er moet bewust worden aangezet tot haat en discriminatie. Het CGKR en een deel van de rechtspraak gaan ervan uit dat er automatisch kwaadwilligheid is. De Antiracismewet van 1981 voorziet echter dat er kwaad opzet moet zijn. Die kwaadwilligheid wordt, zoals gezegd, vermoed door het CGKR. Als men een delict pleegt, mag men op zijn minst verwachten dat de klagers aantonen dat de beklaagden de wet overtreden. Er zijn heel wat voorbeelden gekend waar men uitging van een vermoeden van opzet, zoals bij een racistische versie van de Kabouter Plopdans die op het internet circuleerde. Niet de makers ervan werden vervolgd maar wel diegenen die het verspreidden via het internet. Een groot deel van de rechters past het arrest van het Grondwettelijk Hof niet toe. De heer Wienen stelt vast dat er hierdoor rechtsonzekerheid wordt gecreëerd. Hierdoor ontstaat een vorm van willekeur bij de toepassing van de antiracismewetgeving. Iedereen moet voor een rechtbank gelijk en op een gelijkwaardige manier worden behandeld.

De heer Vrielink gaf ook een aantal aanbevelingen. Hij pleitte ervoor om de visie van het Grondwettelijk Hof te volgen. Hij stelt ook voor om in de wet het begrip ‘aanzetten tot haat’ te verduidelijken. Het gaat hierbij weliswaar over federale wetgeving maar deze opmerkingen moeten hier toch worden geformuleerd omdat het interfederaal Centrum deze wetten zal moeten toepassen. Diegenen die dit ontwerp van instemmingsdecreet gaan goedkeuren, zijn het er mee eens dat de bevoegdheden worden uitgebreid en dat racisme, discriminatie en ongelijkheid in de Vlaamse aangelegenheden zullen worden vervolgd op basis van federale wetten. Indien deze federale wetten niet goed zijn, zal het interfederaal Centrum met die slechte teksten de Vlamingen gaan lastig vallen. Het is dus zeker wenselijk ook die aspecten onder de aandacht te brengen.

Ook aangaande de vraag of meewerken aan een racistische vereniging strafbaar moet worden gesteld, moet de visie van het Grondwettelijk Hof worden gevolgd. De juiste instellingen of mensen moeten worden vervolgd. Bij gebrek aan dader kan men niet zomaar de verspreider vervolgen. Er hoort een soort hiërarchie te zijn in de belangrijkheid van het plegen van het delict. De maker van een racistische dans (cf. het hoger vermelde Kabouter Plopeval) is belangrijker dan de verspreider ervan.

De heer Vrielink stelt ook voor om de Negationismewet op te heffen en dit onderwerp met de Antiracismewet aan te pakken. De heer Wienen kent deze materie onvoldoende om daarover zelf een gefundeerd standpunt in te nemen. Hij zal op dat punt dan ook niet nader ingaan.

België heeft een van de meest verregaande Antiracisme- en Antidiscriminatiewetten ter wereld en men is nog steeds bezig met ze uit te breiden. De heer Vrielink stelt vast dat een meerderheid in het parlement de controle heeft willen krijgen op politieke uitingen en dit onder het mom van – vermeend – racisme. De Vlaams Belangfractie is nog altijd voorstander van een verregaande vrijheid van meningsuiting. Instellingen als het interfederaal Centrum en de geldende wetten tegen racisme en antidiscriminatie zijn daar niet mee in overeenstemming. In een volwassen democratie mag het standpunt van zijn fractie geen problemen opleveren. Het gaat niet over het aanzetten tot haat. Het begrip ‘aanzetten tot

haat' is daarenboven zo vaag gedefinieerd dat het onmogelijk is daarover overeenstemming te bereiken. Men neemt met de uitbreiding van de wetgeving de vlucht vooruit en verliest het oorspronkelijke doel uit het oog.

Er moet op worden toegezien dat het CGKR de visie van het Grondwettelijk Hof volgt. Er moet vermeden worden dat het optreden van het CGKR als willekeurig wordt ervaren, waardoor het draagvlak voor deze instelling bij de bevolking wordt ondergraven. Zo waren er bijvoorbeeld de kritieken van het CGKR op de verstrenging van de wettelijke voorwaarden voor gezinshereniging of uitspraken van de directeur van het CGKR over een hoofddoekenverbod in Boom. Volgens hem houdt dit zowat de afschaffing van democratie in. En zo zijn er nog tientallen voorbeelden te geven.

Een belangrijke stap voorwaarts zou er in bestaan de toekomstige leden van de kamers van het interfederaal Centrum te overtuigen geen prioriteit te geven aan uitingsdelicten. De klagers zijn immers niet tevreden omdat hun klachten niet correct of onvoldoende worden behandeld. Meestal gaat dit om effectieve discriminaties. Die moeten worden bestraft. De mensen vinden daden nog altijd belangrijker dan woorden. De wetgever heeft dit destijds in ons rechtssysteem ingebouwd. Zeggen dat men iemand gaat vermoorden, zal zo bijvoorbeeld leiden tot een vervolging voor bedreiging. De strafmaat daarvoor is lager dan die voor het plegen van een moord. Het aantal uitingsdelicten dat vervolgd wordt, moet dringend naar beneden om de geloofwaardigheid van een dergelijk Centrum te verhogen. Het moet zich gaan bezighouden met het effectief vervolgen van daden van discriminatie en racisme.

Allochtonen die zich tot het CGKR richtten, vonden dit over het algemeen een 'excusinstelling'. Het aandeel van de allochtonen in de cijfers van klachtindieners is verhoudingsgewijs laag. Waarschijnlijk komt dit omdat klachten over daden van racisme er minder kans maken dan uitingsdelicten. Als het interfederaal Centrum toch moet worden opgericht, dan moet op zijn minst de werking ervan worden aangepast. Zelfs de heer Bart De Wever is van mening dat het CGKR moet worden afgeschaft. Hij vindt dit een zinloos Centrum dat een permanente bedreiging vormt voor de vrijheid van meningsuiting. De cijfers onderschrijven deze stelling. Zo zijn er nauwelijks zaken over discriminaties op de arbeidsmarkt, terwijl de cijfers van de VDAB op het omgekeerde wijzen.

Het kan niet dat het interfederaal Centrum verder gaat met burgerlijke partijstellingen en rechtstreekse dagvaardingen. De wetgeving en de ordening van de democratie in drie verschillende machten hebben wel degelijk een heel specifieke bestaansreden. Bij sommige delicten dagvaardt het openbaar ministerie en niet een of andere instelling. Als men deze grondslag van ons rechtssysteem moedwillig negeert, lijkt het er toch wel heel sterk op dat zulks gebeurt omdat Barbertje nu eenmaal móet hangen. De heer Wienen vraagt dan ook artikel 3, tweede lid, 5°, van de wet van 14 februari 1993 in verband met rechtstreekse dagvaarding te wijzigen. Het CGKR moet zich, als het dan toch blijft bestaan, terugplooiën op een ondersteunende rol van mensen die het slachtoffer worden van daden van discriminatie of racisme.

De spreker realiseert zich terdege dat hij bepaalde collega's, zoals mevrouw Pehlivan, niet zal kunnen overtuigen om dit ontwerp van decreet te verwerpen. Hij hoopt desalniettemin met zijn betoog toch enkele andere collega's er toe aan te zetten om tegen te stemmen, meer bepaald die collega's waarvoor de vrijheid van meningsuiting zeer belangrijk is. Hij wil ook beroep doen op de N-VA-fractie om dit ontwerp niet goed te keuren. Deze fractie heeft zich immers steeds kritisch heeft uitgelaten over het CGKR en dit samenwerkingsakkoord, dat al is behandeld in Kamer en Senaat.

De heer *Boudewijn Bouckaert*, voorzitter, laat nog opmerken dat het Vlaams Belang de Negationismewet mee heeft goedgekeurd en dat de heer Jozef De Witte er voor gepleit

heeft om deze wet af te schaffen en in het algemeen systeem van racismebestrijding onder te brengen om zo eindeloze discussies over de strafbaarstelling met betrekking tot andere genocides te vermijden.

Zijn betoog verder zettend, verwijst de heer *Wim Wienen* meer bepaald naar de standpunten van de heer André Gantman die men er bezwaarlijk van kan beschuldigen geen tegenstander te zijn van racisme of discriminaties. De heer Gantman stelt vanuit zijn ervaring als lid van de raad van bestuur dat het CGKR zijn doel volledig is voorbij geschoten. Het CGKR is niet opgericht om zich bezig te houden met de zaken die het thans behartigt. De heer Wienen doet ook een beroep op de heer Marc Hendrickx. In de Kamer werden er door de N-VA-fractie immers fundamentele en terechte kritieken geuit op het ontwerp van wet tot instemming met dit samenwerkingsakkoord.

De heer *Marc Hendrickx* stelt dat niet enkel de fractie van de spreker en de N-VA-fractie kritiek hadden. Hij verwijst dienaangaande naar de uitspraken van de heer Bart Somers, burgemeester van Mechelen, die stelt dat het CGKR ook vaak ingezet wordt tegen Vlaanderen en de Vlamingen.

De heer *Wim Wienen* beaamt dit en citeert N-VA-kamerlid Peter Luykx die stelt dat het CGKR meerwaarde kan hebben op voorwaarde dat deze goed wordt gebruikt. De wijze waarop vandaag invulling wordt gegeven aan het CGKR is volgens de heer Luykx veeleer een rem op de integratie dan een succesvolle buffer tegen racisme. De heer Wienen denkt dat de heer Luykx hierin gelijk heeft. Hij hoopt dat de meerderheid ervoor zorgt dat het interfederaal Centrum goed werkt. Hij kan dit echter niet terugvinden in de teksten. De heer Luykx vraagt zich ook af hoe het zo ver is kunnen komen dat een instelling zich gaat bezighouden met een radiospot over de rituele slachting van een schaap. Hij vindt dit spijkers op laag water zoeken terwijl de echte problemen in de samenleving blijven bestaan. De heer Wienen treedt hem hierin bij.

Het verzet van het CGKR tegen verplichte cursussen Nederlands voor nieuwkomers blijkt voor veel commissieleden geen probleem te zijn, zelfs al is een en ander toch het resultaat van regeringsbeleid. Die kennis is nochtans de eerste voorwaarde om te kunnen integreren. Het CGKR geeft zijn eigen failliet toe als het erkent dat het racisme niet is afgenomen en dat de multiculturele maatschappij mislukt is.

Ook de heer Luykx citeerde overigens de burgemeester van Mechelen. Volgens de heer Somers wordt het Centrum gedegradeerd tot een politiek wapen in de handen van de ene tegen de andere. Daardoor verliest het Centrum legitimiteit en slagkracht in de samenleving. De heer Wienen is tevreden dat een vooraanstaand lid van Open Vld de moed heeft gehad dit te verklaren. Vlaams Belang heeft dit immers aan den lijve ondervonden.

Rekening houdend met al die kritische bemerkingen is het dan ook eigenaardig dat de N-VA dit ontwerp in de Kamer toch heeft goedgekeurd.

De heer *Marc Hendrickx* repliceert dat de heer Wienen een verkeerde conclusie trekt. Er werden terechte kritieken geuit en men heeft gezegd dat men het geweer van schouder moet veranderen.

De heer *Wim Wienen* blijft erbij dat het Centrum het best wordt afgeschaft. Bij ontstentenis daarvan vindt hij het belangrijk dat er hier minstens goed decreetgevend werk wordt geleverd.

De heer Wim Wienen herhaalt daarop zijn oproep aan de aanwezige fracties om het voorliggende ontwerp van decreet niet goed te keuren. Hij doet dit heel specifiek ter attentie van de N-VA, die hij aanmaant nog eens goed na te denken over wat er precies ter stem-

ming voorligt. Hij citeert dienaangaande N-VA-kamerlid Peter Luykx, die bepaald niet mals was met zijn kritiek. Hij verklaarde dat de vooropgestelde instelling enkel een meerwaarde kon hebben als ze ook goed wordt gebruikt. De manier waarop heden invulling wordt gegeven aan het CGKR noemde hij veeleer een rem op de integratie dan een succesvolle buffer tegen racisme. De heer Wienen herinnert aan zijn eerdere analyse, waarin hij aantoonde waarom ook het nieuwe interfederaal Centrum een rem op de integratie dreigt te worden.

De heer *Kris Van Dijk* pareert deze kritiek met een verwijzing naar hetgeen N-VA-senator Bart De Nijn hierover gezegd heeft in de bevoegde Senaatscommissie. Deze stelde daar heel duidelijk dat de N-VA-fractie weliswaar een aantal kritische vragen heeft, maar dat zijn fractie ook in de Senaat haar goedkeuring zou hechten aan het samenwerkingsakkoord. Voor de heer Kris Van Dijk ware het dan ook absurd om in het Vlaams Parlement iets niet goed te keuren, wat op het niveau van de Senaat wel is gevolgd. Bovendien betreft het hier de realisatie van een punt dat is opgenomen in het Vlaams regeerakkoord.

Daarop ontspint zich tussen de heer *Wim Wienen* en mevrouw *Helga Stevens* een discussie over wie nu precies wat gezegd heeft in het Federale Parlement. Naar zich laat aanzien vloeit deze onenigheid voort uit het feit dat de onderscheiden leden verwijzen naar respectievelijk het verslag van de plenaire vergadering van de Kamer van Volksvertegenwoordigers en naar het commissieverslag van de bevoegde Kamercommissie. Waarbij de heer *Kris Van Dijk* preciseert dat hij het wel degelijk over het verslag van de Senaat heeft.

De heer *Wim Wienen* verwijst daarop naar de kritiek die het CGKR herhaaldelijk heeft geuit op de vraag van de Vlaamse overheid dat migranten Nederlands zouden leren. Deze vraag is geheel redelijk aangezien kennis van de lokale taal toch mag worden gezien als een van de voorwaarden om te integreren. Als het CGKR daar een probleem in ziet en het nodig acht om zich daartegen te verzetten, vormt dat voor het lid toch wel een probleem. Uit het Vlaams regeerakkoord en uit het beleid van de Vlaamse Regering moet immers blijken dat men wel degelijk inzet op integratie via cursussen Nederlands voor nieuwkomers. In dat licht bezien kan het Vlaams Parlement toch maar moeilijk zijn zegen geven aan het voorliggende samenwerkingsakkoord. Het nieuwe interfederaal Centrum voor gelijke kansen en bestrijding van discriminatie en racisme is in de feiten immers een voorzetting van het bestaande CGKR. Iets wat N-VA toch duidelijk niet wil, stelt het lid. Hij citeert nogmaals de heer Luykx uit de Handelingen van de Kamer van Volksvertegenwoordigers: “De directie van het Centrum heeft absoluut niet bijgedragen tot integratie maar belemmert die precies. Bovendien is het helemaal geen pleitbezorger van een aantal waarden die wij algemeen willen onderschrijven, zoals de neutraliteit van de ambtenarij, de scheiding van kerk en staat en de gelijkheid van man en vrouw. De directie zegt zelf bij herhaling dat het racisme niet afneemt en dat de multiculturele maatschappij mislukt is. Uit studies van onder meer professor Elchardus blijkt dat de problemen met allochtone jongeren alleen maar toenemen. Bij de jongeren zelf blijkt het racisme nog te groeien.”. De heer Luykx besloot zijn betoog met de stelling dat de N-VA niet alleen staat met die mening. Hetgeen zou moeten blijken uit het feit dat ook de heer Bart Somers zich uitliet over het nieuwe Centrum in de zin dat hij meent dat het gegarandeerd een politiek wapen wordt, wat de legitimiteit en de slagkracht in de samenleving aantast.

Wat er nu met het Centrum gebeurt, noemt de heer Wienen schizofrenie ten top. Het zou niets betekend hebben en helemaal omgevormd worden, maar uiteindelijk wordt in het samenwerkingsakkoord geen enkel voorstel opgenomen dat de werking van het CGKR in de toekomst zou veranderen. Er zijn derhalve geen garanties. Als er dus nog iets aan het samenwerkingsakkoord gewijzigd dient te worden om het Centrum te verbeteren en op Vlaamse leest te schoeien, dan moet dat toch alleszins ook kunnen. En net dat kan niet, verzekert de heer Wienen, aangezien er een akkoord nodig is van alle overheden in het land. In de wetenschap dat de Franstaligen een heel andere visie hebben op gelijke

kansen en racismebestrijding dan Vlaanderen, kan dat wijzigingsmechanisme niet werken, oppert het lid. Hij is er dan ook van overtuigd dat alleen een Vlaams CGKR soelaas kan brengen. De uiteenzetting van de federale parlementsleden van de N-VA toont volgens het lid aan dat de partij niet eenduidig is over de goedkeuring van het samenwerkingsakkoord maar het desalniettemin wel goedkeurt in Kamer en Senaat.

Daarop inpikkend verklaart de heer *Ward Kennes* het wat bevreemdend te vinden dat de heer *Wienen* hier het proces maakt van het bestaande Centrum, terwijl men in wezen toch voor iets nieuws gaat.

De heer *Wim Wienen* stelt vast dat de heer *Kennes* blijkbaar niet heeft geluisterd tijdens zijn vorige uiteenzetting. Uit het samenwerkingsakkoord blijkt volgens het lid immers duidelijk dat het bestaande Centrum gewoon wordt gesplitst in verschillende onderdelen, maar dat aan de werking zelf niets verandert. Ook de uitspraak van de heer *Somers* noemt hij een heldere aanwijzing hiervan. Om daadwerkelijk iets te veranderen, moeten er wetten gewijzigd worden: onder meer de Antiracismewet. Het lid heeft het dus wel degelijk over het heden, stelt hij. Het Centrum moet werken met de wetten die er zijn en het samenwerkingsakkoord. Dat laat bijzonder weinig ruimte voor een Vlaamse insteek.

Minister *Pascal Smet* treedt de heer *Kennes* bij en stelt dat de heer *Wienen* zich wel degelijk vergist.

De heer *Wim Wienen* meent dat de N-VA, in de mate dat ze haar programma en de uitspraken ter zake trouw wil blijven, op het Vlaamse niveau in wezen alleen maar kan tegenstemmen. Hij werpt nog op dat de goedkeuring in Kamer en Senaat allicht alles te maken heeft met de regeringsdeelname op het Vlaamse niveau. Hij vindt het een behoorlijk dubbel idee dat men omwille van de oppositie/meerderheidstegenstelling op respectievelijk federaal en Vlaams niveau zonder meer bepaalde zaken goedkeurt. Hij raadt N-VA in elk geval aan om te handelen naar haar overtuiging.

1.4. Tussenkomst van de heer Ward Kennes

De heer *Ward Kennes* wijst in eerste instantie op de internationaal- en Europeesrechtelijke aspecten van het dossier. Wat met het Centrum gebeurt, is rechtstreeks gerelateerd aan Europese richtlijnen en onder meer het VN-verdrag van 2006 inzake de rechten van personen met een handicap.

Hij laat verder nog opmerken dat naar aanleiding van een eerdere interpellatie hierover van hem aan minister *Geert Bourgeois*, een negen punten tellende motie werd aangenomen door het Vlaams Parlement (*Parl. St.* VI.Parl. 2011-12, nr. 1282/2). Die houdt hij voor als toetssteen voor de inhoud van het voorliggende samenwerkingsakkoord.

Een eerste punt ging over het voeren van een kerntakendebat en het overeenkomstig afbakenen van opdrachten. Het nieuwe interfederaal Centrum zou zich niet bezighouden met zaken als migratie en mensenhandel, armoede en taal. Uit de voorliggende tekst blijkt dat er wel degelijk een duidelijke keuze is gemaakt door de taken af te bakenen.

Het tweede punt betrof de deadline van eind juni 2012 om tot een akkoord te komen, die weliswaar niet is gehaald, maar dan voornamelijk omdat de initiële tekst enigszins herwerkt moest worden op advies van de Raad van State. Het is dus niet nodig geweest om over te gaan tot de oprichting van een eigen Vlaams orgaan.

De vraag om te waken over de onafhankelijkheid is meegenomen door de Beginselen van Parijs in te schrijven in artikel 3, paragraaf 3, van het samenwerkingsakkoord.

Het vierde punt van de motie betrof de samenstelling van de raad van bestuur ervan. Deze samenstelling gebeurde vroeger vanuit de uitvoerende macht. Er is gevraagd om dat vanuit de wetgevende macht te doen, wat geregeld wordt in artikel 8 van het samenwerkingsakkoord.

Het Vlaams Parlement kan vier mensen voordragen, de gemeenschappen en gewesten in totaal tien, net als het federale niveau. Aan de verdeling die was gevraagd in het vijfde punt van de motie, is dus eveneens voldaan.

De motie legde, in haar zesde punt, de lat iets hoger waar het de geloofwaardige onafhankelijkheid betrof van de leden van die raad van bestuur. Mensen met een parlementair mandaat, mensen met een uitvoerend mandaat, lokaal of provinciaal en mensen die tot vijf jaar ervoor op een kabinet hadden gewerkt wilde men uitgesloten zien. De regels ter zake zijn vastgelegd in artikel 8, paragraaf 7, zij het minder streng dan de motie vooropstelde: men mag geen lid zijn van een parlement, maar een lokaal of provinciaal mandaat kan wel.

Eenmaal per jaar zou volgens de motie over de werking gerapporteerd moeten worden aan het parlement. Artikel 7 van het samenwerkingsakkoord voorziet in een dergelijk jaarlijks rapport.

Luidens het achtste punt van de motie zou er eerst en vooral werk gemaakt moeten worden van een interfederaal of Vlaams orgaan, in uitvoering van de vermelde richtlijnen en van artikel 40 van het Gelijkekansendecreet, en aansluitend daarop ook van de eventuele oprichting van een interfederale mensenrechteninstelling. Over het eerste element was er toen nog enige discussie en het laatste wilde men laten bestuderen. Dat laatste lijkt nog niet echt goed te lopen.

Het laatste punt vroeg om het parlement bij het hele proces te betrekken en over de vooruitgang te informeren. Via vraagstelling vanwege de leden is dat alsnog gebeurd.

Dit alles laat het lid toe te concluderen dat de motie in grote mate is opgevolgd. Waarna hij enkele meer punctuele vraagpunten te berde brengt.

Een bedenking heeft het lid nog bij artikel 6, paragraaf 2, die handelt over de bemiddelings- en de verzoeningsopdracht van het interfederaal Centrum. Hij verklaart er ten gronde van overtuigd te zijn dat via preventie en dialoog heel wat opgelost kan worden en dat deze piste te verkiesbaar is boven stappen die veel verder gaan.

De SERV heeft in zijn advies bij het voorontwerp van instemmingsdecreet gevraagd om het tijds kader te kennen waarbinnen men zal evolueren naar een volwaardig mensenrechtenorgaan met A-status. Hoe ziet de minister dat? Zijn er dienaangaande mogelijks dra nog initiatieven te verwachten?

In artikel 6, paragraaf 1, staat een verwijzing naar de rol van de gemeenten. Die zouden voor bepaalde zaken mee kunnen financieren. De realiteit leert echter dat de meeste gemeenten behoorlijk krap bij kas zitten waardoor dat punt van het samenwerkingsakkoord allicht een hele tijd dode letter zal blijven.

In de memorie is voldoende weerlegd dat het om een rechtsprekend orgaan zou gaan. Dat blijkt dus niet het geval te zijn. De SERV had vragen gesteld bij de beroepsprocedure. Er is sprake van dat bij decreet zelf verder zou worden bepaald waarvoor het Centrum bevoegd is om in rechte te treden. Voor een aantal zaken is dat al geregeld. Zijn er nog andere zaken te regelen of evoluties ter zake te melden?

De Raad van State stelde vragen aangaande de dossiers van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en hoe men daar precies mee zou omspringen. Het lid vindt hier niet meteen een antwoord op in het voorliggende document.

Artikel 16 beschrijft de financiering van het interfederaal Centrum. Voor de jaren 2013 en 2014 is er dienaangaande ook voorzien in een overgangsregeling, die is vastgelegd in artikel 17 van het samenwerkingsakkoord. Voor 2013 zou er pro rata het aantal maanden van functioneren gewerkt worden, maar met de reële start voorzien in 2014 gaat het lid ervan uit dat voor het lopende jaar geen Vlaamse financiering nodig zal zijn. Vanaf 2015 zou Vlaanderen qua financiering 48 percent van het door de deelstaten op te brengen bedrag moeten bijdragen. Dat lijkt de heer Kennes een billijke kostenverdeling, gezien de omvang van de Vlaamse Gemeenschap.

Er moeten mensen worden aangeduid voor de Vlaamse kamer, waarbij met bepaalde evenwichten rekening moet worden gehouden. Kan de parlementsvoorzitter desgevallend ter zake een initiatief nemen?

Afsluitend verklaart de heer Kennes dat CD&V het ontwerp van instemmingsdecreet zal goedkeuren.

1.5. *Tussenkomst van mevrouw Ann Brussel*

Mevrouw Ann Brussel wil een aantal uitspraken van de heer Wienen tegen het licht houden en rechtzetten. Het CGKR zou te veel aan politiek gedaan hebben door het Vlaams Blok tot vijand nummer één te benoemen en ze voor het gerecht te slepen. Het lid stelt dat er een terechte veroordeling voor racisme volgde en het niet om een louter politiek proces ging. Het ging erom mensen te veroordelen die zich organiseerden met als doel het racisme en de haatgevoelens in de maatschappij te doen toenemen. Het lid vindt het hypocriet om zoveel later aan te klagen dat het heet onder de voeten werd als men zelf het vuur aansteekt. Dat zal die fameuze ‘thermometerfunctie’ zijn waarover de heer Wienen het had, veronderstelt ze.

Mevrouw Brussel merkt op dat ze het eigenlijk vreemd vond na haar verkiezing te moeten vaststellen dat heel wat mensen van Vlaams Belang zich helemaal niet als outsiders gedragen of voelen, maar veeleer als één onder allen.

Dat Franstaligen een andere kijk hebben op racisme moet volgens de heer Wienen aantonen hoe moeilijk het wordt om een eenduidige stellingname te krijgen binnen het interfederaal Centrum. Toch klopt het dat Franstaligen anders tegen racisme aankijken dan Vlamingen, want uit het Brussels Parlement weet het lid dat men daar heel anders aankijkt tegen Vlaams Belang dan in het Vlaams Parlement. Vlaams Belang is geen gewone politieke partij, verklaart mevrouw Brussel uitdrukkelijk. Ze is terecht veroordeeld voor racisme en heeft wel degelijk het 70 puntenplan geschreven. En dat is een interpretatie en overbrenging van recepten van de diverse fascistische stromingen in Europa decennia eerder. Ze haalt het voorbeeld aan van de term ‘terugkeerbeleid’ als vervanger van ‘deportatie’. De partij nam nooit afstand van haar visie, maar formuleerde het wel anders. Het enige dat het lid nog verbaasde was dat het uiteindelijk nog steeds over de bewuste veroordeling moest gaan. Ze vergeet nooit het beeld uit de documentaire ‘La face cachée du Vlaams Blok’, waar de voorman van de partij met uitgestrekte rechterarm op het kerkhof van Stekene staat. Daar wordt nog jaarlijks hulde gebracht aan wie met de SS heeft geheuld. De veroordeling toonde volgens het lid derhalve het humane gezicht van het gerecht. Wat moet gebeuren inzake integratie, gaat moeizaam, mee door het feit dat Vlaams Belang ook niet de enige stoorfactor is in de maatschappij, meent het lid.

Open Vld is nooit voorstander geweest van een eigen Vlaams Centrum. Een Centrum voor racismebestrijding en het melden van discriminatie is een dienstverlening aan elke burger van het land. Daarbij moet men uitgaan van het meest prioritaire punt, namelijk dat die burger er zijn weg naartoe kan vinden. Versnippering naargelang van bevoegdheden werkt dat tegen en één uniek loket vormt hiervoor de oplossing.

Open Vld heeft er ook altijd voor gepleit om alle vormen van discriminatie onder te brengen in één Centrum. Toch wordt geopteerd voor een interfederalisering van zowel het CGKR enerzijds als het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen anderzijds. De fusie naar één loket is, zoals gezegd, van primordiaal belang, maar tegelijk dreigt het belang van de nog steeds bestaande ongelijkheid van vrouwen en mannen ondergesneeuwd te raken doordat de aandacht vooral gaat naar de corebusiness van het CGKR. Open Vld dringt erop aan dat elke vorm van discriminatie in elk geval gelijke aandacht zou krijgen en met evenveel ernst wordt aangepakt.

In het verlengde daarvan had het lid ook graag vernomen hoe het zit met de timing voor de interfederalisering van het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen? Wat met de werking? Federaal minister van Gelijke Kansen, Joëlle Milquet, heeft toegelicht dat in het instituut 40 mensen aan de slag zijn met een budget ten belope van 2,5 miljoen euro, werkingskosten, structurele subsidies en budgetten voor campagnes en dergelijke uitgezonderd. Dat is al heel wat, stelt mevrouw Brusseel. Ze onderstreept de nood aan blijvende aandacht en verbetering inzake de gelijkheid van vrouwen en mannen, maar stelt dat het efficiënter kan. De samenwerking met het CGKR moet grondig uitgewerkt worden.

Daarbij drukt het lid meteen ook de hoop uit dat wie de leiding krijgt ook echt zal waken over de gelijke aandacht voor alle vormen van discriminatie. De indruk leeft volgens mevrouw Brusseel nogal dat het CGKR in zijn werking vooral geijverd heeft voor mensen van allochtone origine en voor wie zich gediscrimineerd voelde omwille van zijn religie. Ze wijt dat mede aan verkeerde communicatie en ziet mogelijkheden tot oplossing binnen de nieuwe structuur. De twee respectieve leidinggevendenden hebben vooralsnog bepaalde thematieken te veel naar zich toe getrokken en in de communicatie verpersoonlijkt, vindt het lid. Er is te weinig benadrukt dat elke vorm van discriminatie bij de getroffen groepen aangepakt wordt. Met name de heer Jozef De Witte heeft bijgedragen tot die foute perceptie. Open Vld heeft het daar bijzonder moeilijk mee.

Er komt een apart centrum voor de analyse van migratiestromen, de bescherming van grondrechten van vreemdelingen en de strijd tegen de mensenhandel. Een uitsplitsing dus. Dat kan volgens het lid, maar er zal een zeer fijnmazige coördinatie en samenwerking nodig zijn als het interfederaal Centrum zich zou buigen over alle aspecten van de verdediging van de mensenrechten. De respectieve experts zullen het fundament moeten vormen voor het optreden van de eigenlijke beleidsmakers.

Een andere bekommernis van Open Vld is dat het later nog op te richten A-instituut een gigantisch koepelcentrum zou worden met verschillende centra eronder, waar heel wat geschreven en gerapporteerd wordt, maar waarvan concrete zichtbare resultaten op zich laten wachten.

Van de minister had ze ook graag vernomen in welke mate er ondertussen al afspraken zijn gemaakt inzake personeel en specifiek over de functie van directeur van het interfederaal Centrum. Mevrouw Brussel heeft begrepen dat de heer Jozef De Witte die functie, na de oprichting van het interfederaal Centrum, niet langer zou opnemen. Gaat men terug naar de ene centrale functie of wordt er per thema gewerkt met een management dat vanuit het niveau van de koepel wordt aangeduid?

Mevrouw Brusseel benadrukt voor haar fractie nog het evenwichtige en objectieve karakter dat het nieuwe interfederaal Centrum moet hebben. De in dat verband door de heer Bart Somers gemaakte opmerkingen, noemt het lid geheel terecht. Het Centrum mag niet als politiek wapen dienen. Ze vermeldt in dat verband de open brief van het Minderhedenforum als een voorbeeld dat allesbehalve bevorderlijk genoemd kan worden voor integratie en toenadering. Het blijven stellen van religieuze en andere eisen op grond van afkomst en daaraan koppelen dat men er bij voorbaat al van uitgaat dat men daarom gediscrimineerd zal worden, gaat te ver oppert mevrouw Brusseel. Ze onderstreept dat qua perceptie absoluut het beeld vermeden moet worden dat drukkingsgroepen de facto onder een hoedje zouden spelen met het CGKR. Het lid zou sterk betreuren mocht een toekomstig directeur van het CGKR dezelfde taal hanteren als mevrouw Charkaoui – de coördinator van het Minderhedenforum – in haar brief. Ze geeft daarin aan dat alle Vlaamse ondernemers discrimineren en dat geen van de Vlaamse politici iets onderneemt.

Open Vld wil duidelijk stellen dat het wel degelijk achter een goed werkend Centrum voor gelijke kansen en racismebestrijding staat. Open Vld steunt dan ook het voorliggende instemmingsdecreet en zal nauwgezet de werking van het nieuwe Centrum opvolgen.

1.6. *Tussenkomen van mevrouw Helga Stevens*

Mevrouw *Helga Stevens* is bijzonder tevreden dat het samenwerkingsakkoord hier ter bespreking voorligt. N-VA hecht groot belang aan een goede en regelmatige terugkoppeling naar het parlement.

Zal de minister erover waken dat het nieuwe interfederaal Centrum geen doorslag wordt van het bestaande CGKR? Het moet een nieuwe entiteit worden. Dat is essentieel voor het draagvlak en de geloofwaardigheid.

Hoe ziet de minister de oprichting van het nieuwe Centrum verlopen? Zijn er al concrete afspraken? Wat is de concrete timing en zal die gehaald worden?

Ze komt dan tot de eerder reeds door de heer Kennes aangehaalde motie, waarvan ook de heer Marc Hendrickx indiener was. Ze brengt hieruit een aantal aandachtspunten aan. Met name vooral punt vier is belangrijk. In de samenstelling van de raad van bestuur van een dergelijk interfederaal of Vlaams orgaan mag niet langer de uitvoerende macht maar moet de wetgevende macht betrokken worden.

Ook op punt zeven vestigt het lid de aandacht: de jaarlijkse voorstelling van de werking in het parlement. Van de minister wenst ze te vernemen in welke mate al aan de punten van de resolutie, en dan specifiek de vermelde punten, is voldaan.

Het takenpakket van het CGKR is ruimer dan de naam laat vermoeden, stelt mevrouw Stevens. Het werkt ook rond discriminatie op grond van leeftijd, handicap enzovoort. Kan de minister erover waken dat ook het nieuwe Centrum voldoende aandacht zal besteden aan discriminatie op basis van handicap? Onder mensen met een beperking leeft nu alleszins het gevoel dat het Centrum zich daar veel te weinig voor inzet. Mevrouw Stevens klaagt dat aan, mee omdat dit het draagvlak voor het Centrum kan ondergraven. Personen met een handicap zijn zich zeer wel bewust van het bestaan van het CGKR, al meer dan tien jaar overigens maar het maakte voor die groep vooralsnog amper verschil. Ook in de media is het door de jaren heen volop in de kijker gekomen met racismegerelateerde feiten, maar zelden in verband met discriminatie omwille van handicap. Ook de wijze van optreden verschilt overigens sterk. De minister dient er volgens mevrouw Stevens dan ook op toe te zien dat die disproportionaliteit wordt rechtgezet. Het lid beklemtoont dat alle vormen van discriminatie met hetzelfde vuur moeten worden bestreden.

1.7. *Tussenkomst van de heer Wim Van Dijck*

De heer *Wim Van Dijck* hoort de minister graag zeggen dat het nieuwe Centrum niet te vergelijken is met het bestaande en dat het werkelijk om een heel nieuw concept gaat. Het lid heeft daarbij echter toch gerede twijfels. De structuur mag dan nieuw zijn, de onderliggende juridische parameters en de bevoegdheden zijn dat zeker niet, oppert hij. Het nieuwe Centrum zal werken op basis van de bestaande wetgeving en dezelfde bevoegdheden dragen. Dit spijs het feit dat het huidige Centrum al diverse keren en vanuit diverse hoeken zwaar bekritiseerd is. Vlaams Belang draagt het Centrum niet bepaald in het hart en heeft al een aantal voorstellen ingediend om het CGKR te laten opdoeken. Ook uit andere hoeken is dezelfde vraag echter al gerezen.

Het interfederaal Centrum zou meer onafhankelijk werken dan het bestaande. Dat lijkt het lid sterk. Het bestaande CGKR is destijds opgericht bij de diensten van de Eerste Minister en zou volkomen onafhankelijk zijn in de uitoefening van zijn opdracht. De geschiedenis leert echter anders, stelt het lid. Het voelt veeleer aan alsof het de bevoegdheden van een soort politiek parket heeft. Zo kan het optreden in rechte bij rechtsgeschillen waartoe de toepassing van bepaalde wetten aanleiding kan geven: de Antiracismewet, de Negationismewet en de Antidiscriminatiewet van 2007. Het CGKR heeft zich in de loop der jaren volgens de heer *Wim Van Dijck* ontpopt tot een openbaar ministerie van de weldenkendheid dat echte of vermeende inbreuken daarop opspoorde en beteugelde. Het is daarbij overigens ook opvallend dat het Centrum zich altijd veel terughoudender heeft opgesteld als het om daden ging, dan voor wat betreft meningsuitingen.

Het CGKR heeft in tegenstelling tot zijn voorganger, het Koninklijk Commissariaat voor het Migrantenbeleid, wel de bevoegdheid om personen of verenigingen rechtstreeks te dagvaarden voor de correctionele rechtbank. Dat heeft het derhalve ook gedaan, met name ten aanzien van het Vlaams Blok. De stelling dat het nieuwe interfederaal Centrum voornamelijk zou willen werken vanuit dialoog en het voorkomen van geschillen en gerechtelijke conflicten, roept bij het lid dan ook alleen een smalende glimlach van ongeloof op. Daarvan is nooit sprake geweest, stelt hij, zeker niet wat de zaak tegen het Vlaams Blok aangaat.

Ook de onafhankelijke werking vindt hij tamelijk lachwekkend, gezien de uitdrukkelijk politieke gang van zaken destijds. Men is zelfs zover gegaan de Grondwet te wijzigen zodat de voorwaarden werden geschapen om een veroordeling mogelijk te maken. De raad van bestuur was in het verleden volgestouwd met politieke figuren. Dat zou in de toekomst niet meer mogelijk zijn door de ingebouwde grendels. De heer *Wim Van Dijck* doet zulks af als onzin.

De ruime bevoegdheden van het nieuwe Centrum zijn bijzonder gevaarlijk, voornamelijk omwille van de onderliggende wetgeving. Het moet werken op basis van internationale verdragen en nationale wetten. Die laatste zijn aanzienlijk ruimer dan in het buitenland. De federale Antiracismewet en de Vlaamse antidiscriminatiedecreetgeving omvatten zeer verregaande strafbaarheidsstellingen, verdergaand alleszins dan het VN-verdrag van 7 maart 1966 inzake de uitbanning van alle vormen van rassendiscriminatie. Dat verdrag definieert alles vrij stringent. Onder het begrip rassendiscriminatie verstaat men daarin elke vorm van onderscheid, uitsluiting, beperking of voorkeur op grond van ras, huidskleur, afkomst of nationale of etnische afstamming zoals opgesomd in het eerste artikel van het verdrag. Het verdrag wordt uitdrukkelijk niet van toepassing verklaard op vormen van onderscheid, uitsluiting, beperking of voorkeur tussen onderdanen en niet-onderdanen; het is dus niet toepasselijk op onderscheid op basis van nationaliteit. De eigen federale Antiracismewet van 30 juli 1981 rekent die nationaliteit juist expliciet wel tot de discriminatiefactoren. Artikel 7 daarvan stipuleert dat elk direct onderscheid op grond van nationaliteit een vorm van discriminatie is, tenzij het objectief wordt gerechtvaardigd

door een legitiem doel en de middelen voor het bereiken daarvan passend en noodzakelijk zijn. De eigen wetgeving is derhalve veel ruimer dan het VN-verdrag.

Dat VN-verdrag stelt in zijn artikel 4 dat de verdragsluitende partijen zich verplichten tot een veroordeling van alle propaganda en organisatie die berust op denkbeelden en theorieën die uitgaan van de superioriteit van een bepaald ras, een groep personen van een bepaalde huidskleur of etnische afstamming of die proberen rassenhaat of rassendiscriminatie te rechtvaardigen of te bevorderen. De strafrechtelijke bepalingen van de eigen Antiracismewetgeving geven uitvoering aan de verdragsbepalingen. Door nationaliteit tot de beschermde criteria te rekenen en doordat niet bij voorbaat duidelijk is wanneer een onderscheid op grond van nationaliteit overeenkomstig de in de wet vastgelegde maatstaf directe discriminatie genoemd kan worden, krijgen de bepalingen uit die wetgeving een veel ruimer bereik.

Aangezien het CGKR in rechte kan optreden, kan het een heksenjacht ontketen tegen eenieder die er een afwijkende mening op nahoudt inzake het migratiebeleid of het multiculturele samenlevingsideaal. De heer Wim Van Dijk waarschuwt mevrouw Brusseel – die hij kritisch weet tegenover alle godsdiensten, maar ook tegenover de islam – dat alles en iedereen een doelwit kan worden. Hij refereert daarbij aan het feit dat zelfs een spotje van GAIA over de rituele slachting, maar dan vanuit het oogpunt van het schaap, onder vuur is komen te liggen.

Mevrouw *Ann Brusseel* repliceert daarop dat de heer Wim Van Dijk blijkbaar niet goed geluisterd heeft naar haar uiteenzetting, waarin ze pleitte voor evenwicht, objectiviteit en het bestrijden van de verschillende vormen van discriminatie.

Het VN-verdrag verplicht geenszins tot de oprichting van een orgaan zoals het CGKR, stipt de heer *Wim Van Dijk* aan, en al helemaal niet een orgaan dat de bevoegdheid heeft om in rechte op te treden. Dat wordt echter wel als excuus voor goedkeuring van de samenwerkingsovereenkomst vooropgesteld, ondanks de vele bezwaren die er tegen bestaan. Er is met artikel 6 van het VN-verdrag weliswaar de verplichting een soort van centrum of bureau op te zetten, maar niet met dergelijke ruime bevoegdheden. Doel is eenieder binnen het rechtsgebied doeltreffende bescherming en rechtsmiddelen te verzekeren door tussenkomst van bevoegde nationale rechterlijke instanties en andere overheidsinstellingen tegen elke uiting van rassendiscriminatie waardoor de persoon, in strijd met het verdrag, wordt aangetast in zijn rechten als mens en zijn fundamentele vrijheden. Door zich op het verdrag te beroepen en zich tot die instanties te wenden kan een redelijke schadeloosstelling bekomen worden voor geleden schade als gevolg van de discriminatie.

De Europese richtlijn 2000/43/EG houdende toepassing van het beginsel van gelijke behandeling van personen ongeacht ras of etnische afstamming, van haar kant, heeft tot doel een kader te creëren ter bestrijding van discriminatie op die gronden. Ook daarin werd uitdrukkelijk ingeschreven dat de richtlijn niet van toepassing is op verschil in behandeling op basis van nationaliteit. Ze geeft ook geen aanleiding tot het toekennen van de zeer brede bevoegdheden die het CGKR had en zal hebben.

Artikel 3 somt de domeinen op waarop de richtlijn van toepassing is: toegang tot de arbeidsmarkt, tot de beroepsopleiding en beroepskeuzevoorlichting, werkgelegenheid, arbeidsvoorwaarden, het lidmaatschap van werkgevers- of werknemersorganisaties – ook dat vormt voor Vlaams Belang een probleem omdat mensen omwille van hun politieke overtuiging geschrapt worden – sociale bescherming, sociale zekerheid en gezondheidszorg inclusief, sociale voordelen, onderwijs, toegang tot en aanbod van goederen en diensten die publiek beschikbaar zijn, huisvesting inbegrepen.

Krachtens artikel 7 moeten de lidstaten erop toezien dat eenieder die zich door niet-toepassing van het beginsel van gelijke behandeling benadeeld voelt, toegang krijgt tot gerechtelijke en/of administratieve procedures voor naleving van de uit de richtlijn voortvloeiende verplichtingen.

Artikel 13 verplicht de lidstaten een orgaan of organen aan te wijzen voor de bevordering van de gelijke behandeling van alle personen zonder discriminatie op grond van ras of etnische afstamming (nationaliteit wordt dus niet vermeld). De bedoelde organen kunnen deel uitmaken van instanties die op nationaal vlak belast zijn met de verdediging van de mensenrechten of de bescherming van de rechten van het individu.

De richtlijn verplicht de lidstaten niet de facto om strafrechtelijk op te treden tegen discriminatie. Krachtens artikel 15 moeten de sancties wel evenredig, doeltreffend en afschrikkend zijn. De verplichtingsregel heeft tevens betrekking op daadwerkelijke discriminatie en niet op de verspreiding van denkbelden of het aanzetten tot discriminatie. Men kan dan ook niet anders dan concluderen dat de richtlijn die hier wordt ingeroepen, veel minder ver gaat dan men beweert.

De heer Wim Van Dijck maakt ook de vergelijking tussen het oude en het toekomstige CGKR en de Commissie Gelijke Behandeling in Nederland, ingesteld bij wet van 2 maart 1994 houdende de algemene regels ter bescherming tegen discriminatie op grond van godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht, nationaliteit, hetero- of homoseksuele geaardheid of burgerlijke staat. Onderscheid maken is verboden bij het aanbieden van en de behandeling bij invulling van een openstaande betrekking, bij arbeidsbemiddeling, het aangaan en beëindigen van arbeidsverhoudingen, het aanstellen tot en het beëindigen van het dienstverband van ambtenaar, arbeidsvoorwaarden, het laten volgen van onderwijs, scholing en vorming tijdens of voorafgaand aan een arbeidsverhouding, bevordering en arbeidsomstandigheden. Dat alles stemt ongeveer overeen met het werkingsgebied van de Europese richtlijn.

De commissie die in Nederland is opgericht, kan op schriftelijk verzoek van een aantal categorieën belanghebbenden onderzoeken of een bij de wet verboden onderscheid wordt gemaakt. De commissie kan haar oordeel daaromtrent kenbaar maken. Uit eigen beweging kan ze ook nagaan of een dergelijk onderscheid stelselmatig wordt gemaakt. Ook daarover kan de commissie haar oordeel openbaar maken. Geen enkel oordeel is bindend.

De Commissie voor Gelijke Behandeling kan verder ook in rechte vorderen dat een gedraging die strijdig is met de Algemene wet gelijke behandeling onrechtmatig wordt verklaard, verboden wordt of dat een bevel wordt gegeven om de gevolgen van de gedraging ongedaan te maken. Dat alles kan in zoverre het slachtoffer van de discriminatie geen bezwaren uit.

De commissie kan eveneens adviezen formuleren, gevraagd of ongevraagd, ten behoeve van onder meer ministeriële departementen, wetgever en maatschappelijke spelers.

In tegenstelling tot het Centrum kan de commissie in geen geval strafprocessen inzetten door rechtstreekse dagvaarding. De taken beperken zich bovendien tot daden en gedragingen van discriminerende aard. De bevoegdheden zijn derhalve veel beperkter dan wat in België voor het bestaande en toekomstige Centrum geldt.

Afsluitend stelt de heer Wim Van Dijck dat Vlaams Belang altijd tegenstander is geweest van het CGKR en voorstander van de afschaffing ervan. Die mening blijft onveranderd. Met de interfederalisering van het Centrum, kan het ook actief worden op de terreinen van gewestelijke en gemeenschapsbevoegdheden. De veel te ruime bevoegdheden kunnen evenwel niet zomaar uitgebreid worden naar die terreinen, stelt het lid. De interfederali-

sering moet volgens hem te baat genomen worden om het CGKR minstens drastisch te ontvetten. Dat N-VA met zijn nochtans gelijkaardige kritiek op het Centrum die gelegenheid niet aangrijpt, neemt de heer Wim van Dijck die partij dan ook bijzonder kwalijk.

1.8. *Tussenkost van de heer Boudewijn Bouckaert*

Ook de heer *Boudewijn Bouckaert* verklaart heel wat kritiek te hebben op de werking van het CGKR en op het samenwerkingsakkoord. Hij affirmeert daarbij dat de klassiek-liberale visie op de samenleving en de rechtsstaat haaks staat op racistische ideologieën die een hiërarchie tussen menselijke rassen prediken of ervan uitgaan dat mensen van diverse rassen niet kunnen samenleven en dus gesegregeerd moeten worden. Die opvatting vormt het fundament van de visie van het lid. Het is voor hem dan ook duidelijk dat er inspanningen geleverd moeten worden om ervoor te zorgen dat dergelijk gedachtegoed niet herleeft.

De heer Bouckaert verwerpt discriminatie ‘as such’, ongeacht de grond of de criteria waarop ze stoelt. Overheidsbeleid dat discrimineert dient teruggefloten en is onrechtmatig. Als zulks uitgaat van privépersonen is discriminatie juridisch weliswaar toegelaten, maar moreel verwerpelijk. Zo nodig moet dat dan worden tegengegaan via positieve actie.

Met de manier waarop de afgelopen twee decennia racisme werd en wordt bestreden in continentaal Europa, heeft het lid heel wat moeite. Algemeen kan gesteld worden dat een en ander niet binnen de geëigende politiek-juridische grenzen verloopt. Daarenboven zijn de acties in kwestie duidelijk ondoeltreffend. Voor hem is het ronduit politiek verwerpelijk dat in heel wat van de betreffende wetgeving de vrijheid van meningsuiting wordt aangetaast en dat er een soort van Orwelliaanse gedachtepolitie wordt ingesteld. Als voorbeeld van hoe het wél moet, refereert het lid aan het ‘First Amendment’ bij de Amerikaanse constitutie, dat tot op heden onverkort stand houdt. Die constitutionele toevoeging houdt ook in dat zelfs moreel verfoeilijke meningen toegelaten worden, opdat ze aan de oppervlakte zouden komen en zo ook beter bestreden kunnen worden. Het zogenaamde Skokie-arrest van het Hooggerechtshof van de Verenigde Staten (*National Socialist Party of America v. Village of Skokie*, 432 U.S. 43 (1977)) is hiervan een uitmuntend voorbeeld. Toen de stad Skokie – waar nogal wat overlevenden van de Holocaust woonden – een mars van de racistische en fascistische NSPA verbood, trok zelfs de American Civil Liberties Union (ACLU) tegen dit verbod naar de rechter (uiteindelijk zelfs naar de hoogste rechter) én haalde gelijk.

Raken aan de vrije meningsuiting, om wat voor reden of op welke manier dan ook, is bijzonder gevaarlijk stelt de heer Bouckaert. Het risico dat de bestaande wetgeving finaal misbruikt wordt door een autoritaire beweging die de macht grijpt, is latent altijd aanwezig. Hij refereert in dat opzicht aan het Duitsland van de jaren twintig, toen de sociaal-democratie de macht van het staatsapparaat enorm heeft uitgebreid. Dat reeds bestaande wettenareaal is dan misbruikt in de jaren dertig na de machtsgreep door de nationaalsocialisten.

Al te vaak houdt de bestrijding van discriminatie tegenwoordig ook een inbreuk op de eigendomsrechten in. Dat is nochtans een vast kader. Discriminaties op de huurmarkt en op de arbeidsmarkt moeten derhalve op andere manieren worden aangepakt.

De huidige manier waarop men antidiscriminatie en racismebestrijding aanpakt en de daaruit voortvloeiende beleidsinsteek, vindt het lid daarnaast ook hoogst ondoeltreffend. Om het cru te stellen heeft deze aanpak nog niet één allochtoon gezin aan een woning geholpen, of aan een job. Daarentegen is er wel een scherpe toename van de verzuring tussen allochtonen en autochtonen, ook wat verhuur en werkomgeving betreft. Bepaalde groepen worden bestendig gediaboliseerd en de clichés zijn legio. De aanpak via de

bestaande instrumenten verhelpt niets. Onder allochtonen schept het vaak onrealistische verwachtingen en brengt het een gebrek aan verantwoordelijkheid teweeg: men grijpt te gemakkelijk terug naar vermeend racisme of discriminatie als iets faalt. Het gangbare systeem cultiveert dat, stelt het lid vast.

De heer Bouckaert is derhalve gewonnen voor de afschaffing van het hele regelgevende apparaat dat een beperking van de meningsvrijheid inhoudt en dat een repressieve aanpak vertegenwoordigt. De overheid moet de focus leggen op informeren en sensibiliseren van actoren, ‘affirmative action’ zoals in het onderwijs gebeurt met het Gelijkeonderwijskansendecreet, en inwerken op attitudes.

Algemeen beleidsmatig volgt het lid de redenering dat de Europese richtlijn 2000/43/EG helemaal geen verplichting inhoudt om repressief op te treden. België doet hiermee dan ook aan zogenaamd ‘overtransposition’, verklaart de heer Bouckaert. Het is een veelvoorkomend fenomeen: richtlijnen aangrijpen om overmatig regeltjes in te voeren die eigenlijk niet opgelegd worden door de richtlijn.

Als er al een orgaan dient opgericht, dan deelt de heer Bouckaert de mening van N-VA en Vlaams Belang dat men beter geopteerd had voor een eigen, Vlaamse instelling. Het lid meent dat dit gemakkelijk kon, zelfs als dat een asymmetrische regeling onder de gewesten en gemeenschappen zou betekenen. Hij stelt dat de Vlaamse Regering, bij wijze van spreken, zowaar vrijwillig het Vlaamse hoofd op de interfederale kapblok heeft gelegd.

Dit is des te bevreemdender daar onderzoek van Sottiaux en Vrielink (‘Institutionalisering’ van gelijkheid en mensenrechten – Gelijkeheidsorganen en mensenrechteninstellingen in Vlaanderen en België, Intersentia, 2012, 163 pp.), dat door de Vlaamse overheid gefinancierd werd, en zeer breed werd uitgevoerd in federaal gestructureerde landen, uitwees dat daar altijd sprake is van een een-op-eenverhouding. De oplossing die hier met het voorliggende samenwerkingsakkoord wordt gepropageerd door de regimepartijen, daarin bijgetreden door de N-VA, blijkt dus in wezen atypisch voor een federaal land. De gelijkheidsorganen worden hier immers samengeperst in één interfederaal orgaan, terwijl in federale staten de gelijkheidsorganen van deelstaten en het federale niveau perfect naast elkaar bestaan, mits vormen van coördinatie. De hier gekozen interfederale optie heeft een duidelijk Belgicistisch-Franstalige imprint.

Dat is des te problematischer aangezien Franstaligen en Nederlandstaligen ter zake absoluut niet dezelfde insteek delen, stelt de heer Bouckaert. Franstalig België kent een soort paniecreactie ten aanzien van dit soort feiten. Hij ziet een duidelijke agenda bij de Fransstaligen om de Vlamingen collectief te culpabiliseren omwille van een racistische houding. Het Vlaamse beleidsniveau had zich alleszins in Vlaanderen van dat stigma kunnen bevrijden, meent het lid, door in een eigen Vlaams orgaan te voorzien dat meer de nadruk op dialoog, sensibilisering en wijzigen van attitudes had kunnen leggen. Het is een gemiste kans, besluit de heer Bouckaert.

Dat partijen al eens compromissen moeten sluiten, begrijpt het lid, dat is ook eigen aan coalitieregeringen, maar men mag daarbij wel zijn ziel niet verloochenen. De heer Bouckaert vindt dat ook N-VA zich daar in voorliggend geval enigszins schuldig aan heeft gemaakt en zo nalaat een eigen Vlaams gelijkheidsorgaan op te richten en een eigen Vlaams antidiscriminatie- en racismebestrijdingsbeleid uit te bouwen.

Het samenwerkingsakkoord vormt in wezen een soort intrafederaal verdrag, stelt de heer Bouckaert, dat wordt afgesloten tussen de federale overheid en de deelstatelijke instanties van de federatie België. Het is dus geen ‘loutere’ wet. Een wet wordt bij stemming goedgekeurd en kan veranderd worden als dat nodig blijkt. Een verdrag is een vorm van contract tussen partijen en daarbij geldt het unanimititeitsprincipe. Het kan alleen gewijzigd

worden als alle contractuele partners akkoord gaan. De kleinste partner van de acht in het voorliggende akkoord betrokken partijen, in casu de Brusselse Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, krijgt in deze een vetorecht om veranderingen tegen te houden, waarschuwt de heer Bouckaert. Dat gegeven alleen al, vergt een grondige bespreking. Naar aanleiding van eerdere bemerkingen vanuit de zaal noemt het lid het ook schandalig dat mensen die hun parlementair werk grondig doen en derhalve ook grondig hun mening laten horen in dezen beschimpt worden.

Mevrouw *Ann Brussel* laat opmerken dat een bespreking grondig voeren iets anders is dan uit te weiden over een trauma uit het eigen politieke verleden.

De heer *Boudewijn Bouckaert* stelt dat hij steeds de vrijheid van meningsuiting, ook van verwerpelijke meningen, heeft verdedigd, maar vooralsnog geen trauma heeft opgelopen. De gronden waarop het Vlaams Blok destijds is veroordeeld, zijn volgens het lid trouwens geheel onrechtmatig. Hij haalt aan dat hij in 2004, als lid van de Hoge Raad voor Justitie, het arrest van het Gentse Hof van Beroep heeft afgekraakt. Hij heeft het arrest in kwestie overigens ook voorgelegd op een seminar in Harvard. En ook daar vond men het extreem riskant de vrije meningsuiting op die manier in te perken, al werden de pamfletten waarover het onder andere ging, ook indecent genoemd. De heer Bouckaert raadt mevrouw Brussel, die zich liberaal wil noemen, aan zich goed te bezinnen over de paden waarop zij zich begeeft. Hij laakt de ommezwaai die er in de liberale partij is gekomen sinds wat hij de ‘paringsdans met de PS’ in paars noemt.

Na zijn meer algemeen-beleidsmatige kritiek op de inhoud van het samenwerkingsakkoord, wil de heer Bouckaert ook heel zeker nog even ingaan op de eigenlijke tekst van het akkoord, waarop insgelijks nogal wat opmerkingen te maken zijn. Sommige van die kritieken zijn eerder detaillistisch, andere meer substantieel.

Hij wijst daarbij vooreerst op het feit dat in de aanhef van het akkoord gewag gemaakt wordt van ‘ras’, daar waar in de eigenlijke artikelen sprake is van ‘zogenaamd ras’. Dat is een onzorgvuldigheid in de libellering, die men toch had moeten vermijden.

Verder is het samenwerkingsakkoord ondertekend door veertien personen, waaronder tien Franstaligen, drie Vlamingen en een Duitstalige. Juridisch is dat weliswaar correct, maar het weerspiegelt geenszins het feit dat 48 percent van de bevolking in het Vlaamse Gewest woont. Het kan wel zijn dat de ondertekenaars de federatie en de deelstaten vertegenwoordigen, maar dit is toch ook weer typerend voor het minoriseren van de meerderheid in dit land, stelt het lid.

In artikel 2, paragraaf 1, vindt men een pleidooi terug voor een onafhankelijk interfederaal Centrum. Het kernwoord daarbij is ‘onafhankelijk’. De mensen die zetelen in de verschillende kamers van het orgaan, hebben al bij toch tamelijk veel macht, poneert de heer Bouckaert. Ze beslissen over de allocatie van serieuze budgetten en ook en vooral over klachten en burgerlijke partijstellingen. Gezien deze grote verantwoordelijkheid mag de term ‘onafhankelijk’ in dezen dus zeker niet licht worden opgevat. Volgens de vakliteratuur met betrekking tot gelijkheidsorganen zit men hier potentieel met een dilemma: wie moet daarin zitting hebben? Dat kunnen dan niet-politici-specialisten zijn, maar die worden doorgaans gerecruteerd uit de hypercorrecte, soms repressief ingestelde elites, die amper contact hebben met de gewone bevolking. De specialisten in mensenrechten – om een minder beladen term te gebruiken – zijn eigenlijk per definitie zwaar ideologisch vooringenomen, mee omdat ze ‘hun eigen winkel willen propageren’ en derhalve belang hebben bij een toename van de regelgeving en het aantal toezichts- en onderzoekscentra. Finaal leidt deze optie dus tot steeds meer maatregelen ter beperking van de vrije mening. Wat dan soms culmineert in toestanden zoals de recente zwartepietendiscussie in Nederland. Die tot op het niveau van de VN-Mensenrechtencommissie – overigens ook zo’n soort

van geprofessionaliseerd toezichtsorgaan – is geraakt. Men moet dan ook niet verbaasd zijn dat het soms tot een kortsluiting komt tussen die elites enerzijds en brede lagen van de bevolking anderzijds. Conclusie: deze manier van samenstelling van organen is potentieel gevaarlijk.

Pakt men het anders aan en bevolkt men dergelijke organen met politici, dan dreigt het gevaar van afhankelijkheid van de partijleiding (een afhankelijkheid die in Angelsaksische landen overigens onbestaande of minstens veel kleiner is doordat er een ander kiessysteem gehanteerd wordt), waardoor de facto in partijbureaus wordt beslist of en hoe er binnen dergelijke gelijkheidsorganen wordt opgetreden. Ook dat zou geen goede zaak zijn.

Dit is een moeilijk probleem en de heer Bouckaert geeft dan ook grif toe zelf ook geen pasklare oplossing voor dit dilemma te hebben. Dientengevolge stelt hij zich dan ook ernstige vragen bij de wijze waarop men de in artikel 2 voorziene ‘onafhankelijkheid’ gestalte zal geven.

Nog met betrekking tot artikel 2 wil het lid weten waar men op doelt met de term ‘een toegankelijke locatie’: fysiek of sociaal? Wordt dit volkomen overgelaten aan de definitie die de Brusselse gewestelijke wetgever eraan geeft?

Artikel 3, paragraaf 1, beschrijft de opdracht van het nieuwe Centrum. In globa komt die neer op het bevorderen van gelijkheid en het bestrijden van discriminaties. Deze discriminaties kunnen blijkbaar van allerlei aard zijn aangezien in dit artikel een bijzonder lange en indrukwekkende lijst van discriminatiegronden is opgenomen. Het gaat meer bepaald om: zogenaamd ras, huidskleur, afkomst, nationaliteit, nationale of etnische afstamming, seksuele geaardheid, burgerlijke staat, sociale positie, geboorte, vermogen, leeftijd, geloof, levensbeschouwing, gezondheidstoestand, politieke overtuiging, syndicale overtuiging, handicap, fysieke of genetische eigenschap. Deze uitgebreide lijst is vermoedelijk mee een uitvloeisel van een eerder arrest van het Grondwettelijk Hof, waarin de gronden van discriminatie werden uitgebreid. Het moge duidelijk zijn dat een dergelijke brede scope bepaald problematisch is. Als men een en ander letterlijk zou nemen, mag men zowat de halve bestaande wetgeving afschaffen, oppert het lid. In onze wetgeving worden nu eenmaal onderscheiden gemaakt, die gebaseerd kunnen zijn op het al dan niet hebben van een bepaalde nationaliteit, op burgerlijke staat (gehuwd of niet), op sociale positie (leerlingen met onderscheiden sociaaleconomische kenmerken worden verschillend behandeld), op de omvang van het vermogen (hoge vermogens worden meer belast dan lage). Ook buiten het strikt juridische domein wordt trouwens onderscheid gemaakt. Zo stelt zich met betrekking tot het criterium van de politieke overtuiging bijvoorbeeld de vraag of vakbonden al dan niet mensen mogen weren die lid zijn van een politieke partij die ze niet genegen zijn. Of enig onderscheid een reële discriminatie is, dan wel een toegelaten onderscheid vormt, zal onder de huidige bepalingen derhalve steeds de vraag zijn. Dat problematische discours wordt met deze hervorming en dit nieuwe concept geenszins opgelost constateert de heer Bouckaert.

Artikel 4, paragraaf 1, vermeldt dat het Centrum bevoegd is voor onderzoeken. Waarbij men in gedachten moet houden dat er naast dit interfederaal Centrum ook nog een federaal Centrum zal zijn dat zich toespitst op de analyse van de migratiestromen, de bescherming van de grondrechten van vreemdelingen en de strijd tegen de mensenhandel. Minstens twee instellingen zullen zich dus bezighouden met onderzoekswerk. De heer Bouckaert vraagt zich af waarom dat nodig is, er zijn toch meer dan genoeg degelijke universiteiten waaraan dergelijke onderzoeken kunnen worden uitbesteed.

Tevens wordt in dit artikel gesteld dat het interfederaal Centrum jaarlijks zal worden geïnformeerd over gerechtelijke beslissingen die zijn genomen binnen zijn werkingsfeer, dit zonder de partijen te identificeren. Behelst dat geen inmenging in de werking van de rech-

terlijke macht? Een publiek orgaan zal potentieel immers de rechterlijke macht kunnen bekritisieren wegens eventuele slechte of onvolledige toepassing van de wetgeving inzake discriminatie en racisme.

Artikel 4, paragraaf 2, is volgens het lid in slecht Nederlands gesteld. In meer algemene zin is hij trouwens de overtuiging toegedaan dat de basistekst wel degelijk de Franse versie was, die men dan snel-snel vertaald heeft in het Nederlands. Een en ander met nogal wat taalfouten tot gevolg.

Artikel 5, ten derde, stipuleert dat het Centrum eenieder die om raad vraagt, kan bijstaan in verband met de omvang van zijn rechten en verplichtingen. Het lid citeert het artikel letterlijk en laat opmerken dat men hieruit zou kunnen afleiden dat eenieder zonder meer naar het Centrum kan stappen om informatie te krijgen over welkdanige rechten of verplichtingen ook. De formulering is dermate algemeen dat zowat de hele wetgeving eronder kan vallen, waarschuwt de heer Bouckaert. Een en ander roept het beeld op van een centrum dat in concurrentie kan treden met andere laagdrempelige, maar excellente, entiteiten – zoals de justitiehuisen, de wetswinkels en de pro-Deoadvocaten – die specifieke informatie leveren.

Ook voor artikel 6, paragraaf 1, geldt dat het hier om een slechte vertaling uit het Frans gaat.

Paragraaf 2 van hetzelfde artikel stelt dat het Centrum bevoegd is om meldingen te ontvangen, onverminderd de bevoegdheid van de diverse ombudsdiensten. Men kan zich hierbij de vraag stellen waarom die laatste – die toch goed werk leveren – niet prioritair bevoegd kunnen worden voor klachtenbehandeling, met een residuaire rol voor het Centrum.

De derde paragraaf van het artikel bepaalt dat het Centrum bevoegd is om in rechte op te treden. De heer Boudewijn Bouckaert verklaart nadrukkelijk dat hij deze specifieke paragraaf in zijn geheel verwerpt. Nog los van het feit dat het Centrum zich überhaupt burgerlijke partij kan stellen, kunnen er ook vragen worden gesteld bij de in dit artikel opgenomen lijst van wetten, decreten en ordonnances bij overtreding van dewelke het Centrum kan optreden. De opgenomen lijst is immers statisch van aard. Doordat ze is opgenomen in een intrafederale verdragstekst, zullen er zich immers problemen stellen ingeval van afschaffing of vervanging van een of meer van die normatieve teksten. Het lid ziet niet onmiddellijk zitten dat men dan telkens met zijn allen het akkoord zal moeten aanpassen om dit artikel up-to-date te brengen.

In een eerste versie van deze lijst waren trouwens teksten opgenomen die ondertussen al afgeschaft waren. Na opmerkingen ter zake door de Raad van State is dat nog aangepast. Het lid kan er niet bij dat in dezen dergelijke flaters werden begaan. Overigens staat een ordonnantie waarvoor sowieso geen burgerlijke partijstelling mogelijk is, nog steeds in de lijst.

Artikel 6, paragraaf 4, geeft aan dat door het Centrum een procedure kan worden opgestart na uitdrukkelijke toestemming van het slachtoffer van discriminatie, als het slachtoffer gekend is. In fine van die paragraaf wordt verder bepaald dat een dergelijke procedure ook kan worden opgestart zonder gekende slachtoffers. Met dat laatste heeft de spreker het moeilijk. Mogelijks willen sommige slachtoffers zich niet bekend maken en dan wringt het toch wel dat er desondanks en geheel buiten hen om een procedure wordt opgestart.

Artikel 8, paragraaf 1, verduidelijkt dat het Centrum beheerd wordt door een interfederale raad van bestuur met twintig leden: tien Franstaligen, tien Vlamingen en één Duitsstalig lid zonder stemrecht. Met deze paritaire samenstelling wordt een soort confederale

logica doorgevoerd, spijs de weerstand van de regimepartijen tegen dit confederalisme. Mocht men de zaak echt federaal hebben aangepakt – zoals men dat doet in de VS, waar men op federaal niveau enkel van ‘Americans’ gewaagt – dan zou er in deze bepaling enkel sprake zijn geweest van ‘Belgen’, maar zou men ook de bevolkingsaantallen proportioneel in rekening hebben moeten brengen. Blijkbaar kan confederalisme dus wel degelijk, mits het maar in het voordeel is van de Franstaligen. Het bevreemdt het lid dan ook dat met name N-VA hiermee akkoord is gegaan. Intellectuele consequentie is hier blijkbaar van geen tel.

In de paragrafen 1 en 3 van het artikel wordt aangegeven dat vier leden worden aangeduid door het Vlaams Parlement. Heeft men al enig zicht op de procedure die daarvoor gehanteerd zal worden? Zal men de proportionaliteitsregel hanteren of zal louter de meerderheid beslissen?

De vijfde paragraaf van het artikel bepaalt dat de mandaten van de voorzitters en de leden van de interfederale raad van bestuur zes jaar lopen. De heer Bouckaert vindt dit een bijzonder lange mandaatperiode. Slecht functionerende leden blijven op die manier veel te lang zitten. En meer in het algemeen zijn dergelijke zesjarige termijnen sowieso tamelijk zeldzaam.

Ook de zesde paragraaf van dit artikel is weer bijzonder slecht vertaald, stelt het lid vast. Met name het tweede lid is enkel begrijpelijk in zijn Franse versie.

In paragraaf 7 van het artikel wordt bepaald dat, omwille van de onafhankelijkheid, parlementsleden niet toegelaten worden tot het lidmaatschap van de kamers en het interfederale bestuur. Men wil daarmee politisering en partijdige opdelingen vermijden. Iets waar de heer Bouckaert zich ergens wel in kan vinden. Tegelijk is het dan echter wel bizar dat provincie- en gemeenteraadsleden en schepenen er wel in kunnen zetelen. De politieke affiliatie is bij die personen immers minstens even groot en schepenen van grote steden als Gent of Antwerpen hebben de facto een groter politiek gewicht dan de meeste parlementariërs. Dat wie tewerkgesteld is op een kabinet evenmin kan zetelen in het interfederaal bestuur, acht de sprekers weliswaar correct, maar tegelijk vreest hij dat deze regel niet echt waterdicht zal zijn. Het is immers vaak verre van evident om op een eenduidige en ondubbelzinnige manier vast te stellen wie er precies op een kabinet werkt. De officiële samenstelling van een kabinet durft nogal eens af te wijken van de realiteit via het systeem van personen die er tijdelijke opdrachten vervullen. Hij ziet ook niet meteen wie dit precies zal kunnen controleren.

In artikel 9, paragraaf 1, wordt het quorum bepaald dat nodig is voor geldige beslissingen van de kamers en de interfederale raad van bestuur. Beslissen kan slechts als ten minste de meerderheid van de leden de vergadering bijwoont en als daarbij het minimum van twee aanwezige leden is bereikt. De heer Bouckaert laat daarbij opmerken dat de Brusselse kamer slechts twee leden telt, zodat die noodzakelijkerwijze steeds voltallig moet vergaderen. De facto kan één Brussels lid daardoor de werking van die kamer gijzelen. Dat lijkt hem niet verstandig.

Artikel 12 bepaalt dat het Centrum zal geleid worden door twee codirecteurs, die samen het college vormen dat collegiaal beslist. Dit roept bij het lid de vraag op wat er te gebeuren staat ingeval van onenigheid tussen die twee codirecteurs? Met een even aantal leden in een college is er geen uitweg mogelijk en dreigt men in een patstelling terecht te komen.

In artikel 16, paragraaf 2, gaat het over de – niet-onaanzienlijke – middelen voor het Centrum en over de verdeling van de bijdragen over de verschillende betrokken partijen. In totaal zal het Centrum vanaf 2015 over een budget van 7.480.000 euro beschikken. Van de minister had het lid graag vernomen hoe men dit bedrag verantwoordt, is er een kos-

tenraming gemaakt? Idem voor de bijdragenverhouding tussen de gemeenschappen en de gewesten. Waarop stoelt die verdeling?

In zijn algemene conclusies stelt de heer Bouckaert dat hij datgene wat hier voorligt wel degelijk erg belangrijk vindt, ondanks de vele kritiek die erop mogelijk is. In Europa vormt de integratie effectief een probleem en racisme en discriminatie zijn tastbaar aanwezig in de wereld en moeten worden aangepakt. De problematiek verdient het met andere woorden om grondig bekeken te worden. En daar schort het in dezen toch wel aan. In het Federale Parlement is het thema op het niveau van de plenaire vergadering niet bediscussieerd, terwijl men er in de commissie amper een uur over gedaan heeft. Dat vindt het lid bizar. De wijze waarop een en ander is aangepakt, staat niet in verhouding tot het belang van het thema.

Dat acht parlementen en regeringen dit akkoord moeten goedkeuren, zet alles vast, herhaalt het lid. Dit trekt een wissel op de toekomst. Een eigen Vlaams Centrum zou veel meer flexibiliteit gegarandeerd hebben. Ingeval van slecht functioneren zou men immers veel sneller hebben kunnen bijsturen. Nu geven we de macht uit handen door een moeilijk te wijzigen systeem op te zetten dat – in economische termen – ook nog eens bijzonder hoge transactiekosten met zich brengt.

Verder is discriminatie op grond van geslacht volgens de heer Bouckaert net zo belangrijk. Desondanks wordt deze problematiek niet geïntegreerd in het werkveld van het nieuwe interfederaal Centrum. Er wordt geopteerd voor een gelijkheidsorgaan dat het thema apart opneemt. Waarom? Is er iets aan van het gerucht dat dit vooral gebeurt om tegemoet te komen aan de desiderata van mevrouw Sabine de Bethune, die het voorzitterschap van die aparte instelling ambieert? Of is dit louter een kwaadwillige roddel die de ronde doet?

Spijts die optie voor een apart orgaan voor de gelijkheid van vrouwen en mannen, blijkt het interfederaal Centrum dan echter wél bevoegd te zijn voor het Waals decreet van 6 november 2008 dat de discriminatie tussen mannen en vrouwen in de economie regelt en het Vlaamse decreet van 8 mei 2002 over evenredige participatie op de arbeidsmarkt. Hoe valt dit te rijmen met de aparte structuur voor genderdiscriminatie?

Afsluitend herhaalt het lid ten slotte nogmaals dat hij het, eveneens aparte, federale Centrum voor de analyse van migratiestromen, de bescherming van grondrechten van vreemdelingen en de strijd tegen de mensenhandel ronduit overbodig vindt. Studies kunnen veel beter worden uitbesteed aan de universiteiten.

2. Antwoorden van de minister

In zijn antwoord stelt minister *Pascal Smet* vooreerst dat er door de heer Kennes terecht op gewezen werd dat het voorliggende ontwerp van decreet, evenals het samenwerkingsakkoord, een welhaast volledig antwoord bieden op de verschillende vragen die het Vlaams Parlement heeft geformuleerd in zijn motie van oktober 2011. Hij is de heer Kennes dankbaar voor deze vaststelling, omdat ze ook correct is. De Vlaamse Regering heeft in dit dossier van in het begin een duidelijke visie gehad, en deze visie is ook terug te vinden in het uiteindelijke akkoord. Een en ander belet overigens niet dat in een aantal gevallen de terminologie van het akkoord nog beter zou kunnen. Daaromtrent is de minister het eens met de heer Bouckaert.

Voor sommigen in deze commissie – en dat zal niemand verwonderen – is de oprichting van een onafhankelijk gelijkheidsorgaan principieel niet goed. Voor deze leden krijgt dit akkoord dezelfde behandeling als Lothario, de man van Barbertje uit de bekende ‘parabel’

van Multatuli. Lothario, moest schuldig zijn, en het interfederaal Centrum is dat volgens de heer Wienen ook. Altijd. Hoe dan ook.

Er heerst inderdaad bij sommige commissieleden enige ongerustheid dat het interfederaal Centrum louter een voortzetting zal zijn van het huidige CGKR. Dat is niet het geval. Uit de tekst van het samenwerkingsakkoord en zijn memorie van toelichting blijkt duidelijk het opzet om een volledig nieuwe instelling te creëren. De memorie verwijst zelfs letterlijk naar een “duidelijke cesuur met het huidige centrum”. Om dit inzichtelijk te maken, overloopt de minister daarna de belangrijkste verschillen.

Ten eerste, het takenpakket van het interfederaal Centrum zal voor een groot stuk verschillen van dat van het huidige Centrum. Het interfederaal Centrum zal zich volledig kunnen focussen op de strijd tegen discriminatie. De opdrachten van het huidige Centrum rond migratie, mensenhandel en de grondrechten van vreemdelingen zullen daarom in een andere instelling opgenomen worden. Ook het Steunpunt Armoede zal niet langer ingebed zitten in het Centrum. Daarnaast zal het interfederaal Centrum ook kunnen optreden met betrekking tot de Vlaamse bevoegdheden, in tegenstelling tot het huidige CGKR, dat enkel bevoegd is voor federale materie.

Ten tweede, daar waar de raad van bestuur van het huidige Centrum werd benoemd door de Federale Regering, zullen de leden van de raad van bestuur en van de kamers van het interfederaal Centrum aangeduid worden door de verschillende parlementen. Op deze manier wordt hun onafhankelijkheid bevorderd. Het is daarbij altijd de overtuiging van de minister geweest dat het aanbevelenswaardig is als er bij de benoeming van leden rekening wordt gehouden met de standpunten van meerderheid en oppositie. Het interfederaal Centrum moet immers een spiegel van de samenleving zijn.

Ten derde, omdat discriminatie zich niet op dezelfde manier in alle landsdelen manifesteert, en de aanpak en prioriteiten die gelegd worden, erg uiteenlopend kunnen zijn, wordt de raad van bestuur van het interfederaal Centrum opgedeeld in kamers, die zelfstandig kunnen beslissen wanneer de eigen bevoegdheden in het geding zijn. Met andere woorden, de Vlaamse kamer zal dus zelf kunnen beslissen wat het accent wordt van sensibiliseringscampagnes in Vlaanderen, en zo meer.

Verschillende sprekers betwisten ook de noodzaak dat het interfederaal Centrum in rechte kan optreden. De minister is het daar niet mee eens. Dit wordt door sommigen ten onrechte afgeleid uit de Rasrichtlijn waarop dit Centrum ten dele is gebaseerd. Nochtans stelt artikel 15 van deze richtlijn het volgende: “De lidstaten stellen vast welke sancties gelden voor overtredingen van de ter uitvoering van deze richtlijn vastgestelde nationale bepalingen en nemen de nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat deze sancties worden toegepast. De sancties, die ook het betalen van schadevergoeding aan het slachtoffer kunnen omvatten, moeten doeltreffend, evenredig en afschrikkend zijn (...)”. De bevoegdheid om in rechte op te treden kan zonder twijfel worden gezien als een nodige maatregel om ervoor te zorgen dat de sancties worden toegepast.

Er is overigens nog meer. Tijdens de bespreking werd ook gesteld dat wij met de bevoegdheidsverlening om in rechte op treden een unicum zouden zijn in Europa. Het tegendeel is waar. Een vergelijking bij de Europese gelijkheidsorganen leert immers dat de meerderheid van deze organen in rechte kunnen optreden: niet minder dan 17 van de 25 gelijkheidsorganen kunnen individuen vertegenwoordigen in geval van discriminatie en 17 van de 25 gelijkheidsorganen kunnen in eigen naam optreden.

Verder attendeert de minister de commissieleden erop dat ook een aantal internationale teksten aanraden dat dergelijke instellingen de bevoegdheid hebben om in rechte te kunnen optreden, met name: de UN Model National Legislation for the Guidance of Gover-

nance in the Enactment of Further Legislation against Racial Discrimination: “bringing legal actions on behalf of complainants”, de ECRI General Policy Recommendation no. 2 on specialized bodies to combat racism, xenophobia, anti-Semitism and intolerance at national level: “to have recourse to the courts or other judicial authorities as appropriate if and when necessary” en de ECRI General policy Recommendation no. 7: “provision of general advice to victims and legal assistance, including representation in proceedings before the courts”.

Maar ook zonder deze internationale aanbevelingen, ook zonder de rechtsvergelijkende vaststelling dat het merendeel van de Europese gelijkheidsorganen soortgelijke bevoegdheden kent, is de minister absolute voorstander van deze bevoegdheid. De bevoegdheid om in rechte op te treden verhindert immers dat een instelling ‘van op de zijlijn’ vrijblijvend standpunten en adviezen kan geven. De bevoegdheid om in rechte op te treden vormt met andere woorden als het ware een soort interne ‘checks and balances’.

En het is uiteraard niet zo dat het interfederaal Centrum kan optreden als een openbaar ministerie. Het treedt immers op generlei wijze in de plaats van de rechterlijke macht. Het heeft enkel de bevoegdheid om eventuele casuïstiek aan het oordeel van de rechterlijke macht voor te leggen.

Enkele commissieleden stelden ook vragen bij de stand van zaken van de interfederalisering van het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen. Ook minister Smet vindt het gebrek aan vooruitgang in dit dossier behoorlijk storend. Hij heeft formeel en informeel, persoonlijk en via zijn vertegenwoordiger op interfederale werkgroepen al regelmatig aangedrongen op een doorstart van de gesprekken hierover. Momenteel kan hij, met de commissieleden, maar vaststellen dat de Federale Regering er niet in lukt om intern tot een consensus te komen over de wijze waarop het Instituut moet interfederaliseren. En dat is nochtans wel nodig. Hij hoopt dat de Federale Regering alsnog tot een beslissing komt, al vreest hij dat deze hoop wel eens ijdel zou kunnen zijn.

Tal van vragen werden ook gesteld over de wijze waarop de totstandkoming van het interfederaal Centrum in de praktijk zal verlopen. Vandaag is de situatie als volgt: in alle parlementen wordt in deze periode het samenwerkingsakkoord besproken. Op federaal niveau hebben beide kamers overigens al instemming verleend. Wanneer het akkoord in alle parlementen goedgekeurd is, moeten nog een aantal stappen ondernomen worden. Zo dient elk parlement een aantal leden van de interfederale raad van bestuur aan te duiden. Voor het Vlaams Parlement betekent dit dat zij vier personen kan aanduiden die in de interfederale raad van bestuur zullen zetelen. Zij zullen uiteraard ook in de Vlaamse kamer zetelen, met dien verstande dat het Vlaams Parlement ook kan beslissen om in deze kamer meer leden aan te duiden, boventallig op de vier leden die in de interfederale raad zetelen.

Teneinde het risico te vermijden dat verschillende parlementen dezelfde personen zouden aanduiden, voorziet de memorie van toelichting van het samenwerkingsakkoord in een overleg ter zake tussen de verschillende parlementen. Op deze wijze kan er ook voor gezorgd worden dat de interfederale raad van bestuur en de kamers zo pluralistisch mogelijk samengesteld zijn. De minister zal in dat verband de voorzitter van het parlement verzoeken om dergelijk intraparlementair overleg op te starten. Na de samenstelling van de nieuwe raad van bestuur kan de verdere transitie worden voorbereid. Er valt immers nog heel wat werk te verrichten. Er dient namelijk niet alleen een nieuwe directie te worden gezocht, er moeten in de volgende periode ook dertien meldpunten discriminatie die vandaag in Vlaanderen bestaan ‘worden ingekanteld’.

Tijdens de besprekingen werd ook geopperd dat de benoemingswijze voor de leden van de raad van bestuur niet transparant zou zijn. Minister Smet deelt deze mening niet. Artikel 8, paragraaf 2, van het samenwerkingsakkoord stelt wel degelijk richtsnoeren vast

waaraan deze leden dienen te voldoen. Het moet immers gaan om personen die gekozen worden “op basis van hun deskundigheid, hun ervaring, hun onafhankelijkheid en hun moreel gezag.” En vervolgens: “Zij komen voort uit de academische, gerechtelijke wereld, het middenveld en de sociale partners.”. Bijkomend wordt ook gesteld, zoals de minister eerder reeds zei, dat de raad zo pluralistisch als mogelijk moet worden samengesteld. Bovendien gelden er ook nog een aantal onverenigbaarheden.

De minister erkent verder dat de wijze waarop de verschillende parlementen deze deskundige leden zullen moeten kiezen, inderdaad niet geregeld is. Maar dit met recht en reden. Dit wel regelen zou immers indruisen tegen de ratio legis van het akkoord dat er net toe strekt om het interfederaal Centrum in de toekomst zich te laten verhouden tot de wetgevende macht, en niet zozeer tot de uitvoerende macht. In dit verband is het dan ook aan de verschillende parlementen om, liefst gezamenlijk, tot een werkwijze te komen die kan leiden tot een samenstelling van de raad van bestuur die voldoet aan de gestelde eisen, onder andere inzake pluralisme.

De heer Kennes heeft gelijk als hij stelt dat de onverenigbaarheden die zijn opgelijst in artikel 8, paragraaf 7, van het samenwerkingsakkoord minder uitgebreid zijn dan diegene die zijn vermeld in de motie van oktober 2011. De reden hiervoor is dat tijdens de onderhandelingen bij een aantal deelnemers de – mogelijks terechte – vrees leefde dat teveel onverenigbaarheden wel eens zou kunnen betekenen dat er geen leden zouden gevonden worden. Geëngageerde personen nemen immers vaak al een bepaalde functie op, bijvoorbeeld op lokaal niveau. Dat heeft geleid tot een kortere lijst van onverenigbaarheden die evenwel nog steeds zeer rigoureuus zijn, en die de toets met de Principes van Parijs kunnen doorstaan.

Een lid verwees ook naar de opmerking in het advies van de SERV. Het klopt inderdaad dat op basis van de huidige onverenigbaarheden een voorzitter van een politieke partij die geen politiek mandaat heeft, in theorie kan benoemd worden in de raad van bestuur. De minister rekent evenwel op dit parlement om geen partijvoorzitter, die verder geen mandaat heeft dat valt onder de onverenigbaarheden, te benoemen. En voor het geval dat een lid na benoeming partijvoorzitter wordt, gaat hij ervan uit dat deze persoon zelf wel ontslag zal nemen. Maar het is een terecht aangehaalde vergetelheid in de lijst van onverenigbaarheden. Het zou echter contraproductief zijn geweest om – hoe technisch correct ook – voor deze kwestie opnieuw naar de onderhandelingstafel te gaan, gezien de kans dat deze zich voordoet vooral theoretisch is.

Een andere bedenking die werd geformuleerd was de afwezigheid van een klachtenprocedure indien een burger ontevreden zou zijn met de wijze waarop diens klacht is behandeld. De minister wil het belang van een dergelijke interne klachtenprocedure niet ontkennen, maar het lijkt hem niet nodig om deze in het samenwerkingsakkoord te omschrijven. Het samenwerkingsakkoord vormt tenslotte slechts het brede kader van het interfederaal Centrum, dat door de leden van de raad van bestuur en van de kamers geconcretiseerd zal moeten worden, net als bijvoorbeeld het personeelskader, het huishoudelijk reglement en dergelijke meer.

Het kan daarbij wel niet de bedoeling zijn om een formele beroepsprocedure, zoals die bestaat binnen de rechtbanken te ontwikkelen. Het interfederaal Centrum is immers geen quasi-jurisdictioneel gelijkheidsorgaan dat bindende beslissingen neemt die juridische gevolgen sorteren voor de burger. Dit blijft het monopolie van de rechtbanken. Als een burger niet tevreden is met het oordeel van het interfederaal Centrum, staat het hem of haar altijd vrij de zaak voor te leggen bij een rechtbank.

Een lid stelde de vraag of gemeenten wel van de mogelijkheid voorzien in artikel 6, paragraaf 1, derde lid, van het samenwerkingsakkoord zullen gebruikmaken om eventueel

mee te financieren aan de meldpunten discriminatie gezien de budgettaire moeilijkheden van verschillende lokale besturen. De minister kan daar niet op vooruit lopen omdat het akkoord nog niet is in werking getreden, maar ook omdat de gesprekken met de verschillende lokale besturen die vandaag een meldpunt discriminatie huisvesten aan de gang zijn. Bijdragen aan de financiering hoeft overigens niet noodzakelijk geldelijk te zijn; ook het verder aanbieden van huisvesting of andere voordelen in natura zijn mogelijke bijdragen.

Tijdens de besprekingen werd ook de vraag gesteld welke kamer de dossiers zal behandelen die vallen onder de bevoegdheid van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie. Deze kwestie is geregeld in artikel 8, paragraaf 3, derde lid, van het akkoord. Als het gaat over een Nederlandstalig dossier: door de Vlaamse kamer, met aanvulling van het Nederlandstalige lid van de Brusselse kamer. En als het gaat over een Franstalig dossier: door de Franstalige kamer aangevuld met het Franstalige lid van de Brusselse kamer.

Een opmerking die door meerdere leden werd gemaakt was de waarschuwing dat het interfederaal Centrum, anders dan het huidige Centrum, aandacht moet verlenen aan de verschillende discriminatiegronden. In deze opmerking ligt uiteraard de gedachte besloten dat het huidige Centrum vandaag vooral aandacht zou hebben voor raciale discriminatie. De minister wil die gedachte toch graag nuanceren. Het is inderdaad zo dat het huidige Centrum veel dossiers opent op basis van raciale criteria. In 2012 waren er, op een totaal van 1444 nieuwe dossiers, 542 die hierop betrekking hebben. Maar er zijn dat jaar ook 261 nieuwe dossiers geopend op basis van handicap, 93 op basis van leeftijd en 82 op basis van seksuele geaardheid. De werkelijkheid is dus wel wat genuanceerder. En verder behoeft het geen betoog dat een gelijkheidsorgaan alle discriminatiegronden even belangrijk vindt. In dat verband wil minister Smet overigens verder nog laten opmerken dat, zoals hij eerder reeds stelde, de Vlaamse Regering net wilde dat het interfederaal Centrum zich enkel met discriminatie zou bezig houden, en dat al de rest wat binnen het huidige Centrum vervat zit eruit gehaald wordt.

Voorts werd ook gevraagd naar de verhouding tussen het interfederaal Centrum en de verschillende parlementen. Zoals de minister reeds zei, is bij de redactie van dit samenwerkingsakkoord gekozen om dit Centrum zich te laten verhouden tot de parlementen, en niet langer tot de regeringen. Er wordt daarom een jaarlijkse verantwoording door het interfederaal Centrum aan de parlementen voorzien, via een rapport over de uitvoering van zijn opdrachten, de aanwending van de middelen en de werking.

Na zijn antwoorden op de meer structurele bemerkingen die tijdens de bespreking werden geformuleerd, wil minister Pascal Smet afsluitend ook nog ingaan op een aantal van de meer punctuele opmerkingen die geformuleerd werden door de heer Bouckaert, in de mate dat deze nog niet aan de orde zijn geweest.

In de aanhef wordt richtlijn 2000/43/EG geciteerd met “ongeacht ras”, bij de discriminatiegronden wordt “zogenaamd ras” gezet, van waar dit verschil? Als wetgeving, zoals de richtlijn, geciteerd wordt, moet uiteraard de letterlijke titel overgenomen worden. Zo gebeurde ook in de aanhef van het samenwerkingsakkoord voor de Rasrichtlijn. Echter, wat betreft de beschermde gronden, wordt “zogenaamd ras” gebruikt, teneinde de conformiteit te behouden met de vermelding ter zake in de Vlaamse en federale non-discriminatiewetgeving. De woordkeuze is overigens niet toevallig. In de huidige stand van de wetenschap is immers niet langer aanvaard dat er zoiets bestaat als verschillende menselijke ‘rassen’. Andersom moest de wetgever er wel rekening mee houden dat door vele mensen, evenals in oudere verdragsteksten, nog af en toe de notie ‘ras’ wordt gebruikt. Ook in het Gelijkekansen- en Gelijkebehandelingsdecreet wordt daarom gesproken over “zogenaamd ras”.

Vervolgens stelde de heer Bouckaert de vraag wat exact moet worden verstaan onder de verplichting, ex artikel 2, paragraaf 3, van het samenwerkingsakkoord, dat het interfederaal Centrum in een toegankelijke locatie moet zitten. De heer Bouckaert vroeg naar de draagwijdte van dit begrip, evenals naar de reden waarom er ter zake naar Brusselse reglementering wordt verwezen. De minister bevestigt dat de toegankelijkheid waarvan sprake in dit artikel inderdaad in eerste instantie de fysieke toegankelijkheid betreft. Aan gezien de zetel van het interfederaal Centrum in Brussel ligt, kan uiteraard, op grond van de bevoegdheidsverdeling in de land, enkel naar de Brusselse wetgeving met betrekking tot toegankelijkheid worden verwezen. Het betreft immers een gewestelijke bevoegdheid. Uiteraard rekent de minister erop dat het interfederaal Centrum niet alleen inzet op een absolute fysieke toegankelijkheid, maar ook op bijvoorbeeld de toegankelijkheid van informatie. Zijns inziens dient het interfederaal Centrum in dit verband een absolute voorbeeldfunctie te hebben.

De minister beaamt verder dat er inderdaad zeer veel beschermde gronden worden geciteerd. Zij vinden echter allemaal hun rechtsbasis in internrechtelijke regelgeving, zoals bijvoorbeeld in het Gelijkekansendecreet.

De heer Bouckaert vroeg zich ook af waarom de studies en onderzoeken niet allemaal overgelaten worden aan de universiteiten. Ter zake wil de minister twee bedenkingen formuleren. Ten eerste volgt deze bevoegdheid rechtstreeks uit artikel 13 van de Rasrichtlijn dat de lidstaten verplicht om een onafhankelijk orgaan op te richten, dat onder andere bevoegd is om “onafhankelijke onderzoeken over discriminatie te verrichten;”. Ten tweede, het interfederaal Centrum hoeft deze onderzoeken niet noodzakelijkerwijs zelf te organiseren. Het kan hiervoor een beroep doen op, bijvoorbeeld, universiteiten. Het interfederaal Centrum doet daarmee niets nieuws, ook het huidige CGKR doet vaak beroep op universiteiten in geval van studies en onderzoeken.

Vervolgens werd de vraag gesteld of de jaarlijkse bezorging aan het interfederaal Centrum van de gerechtelijke statistieken met betrekking tot zijn bevoegdheden geen inmenging in justitie is. Dienaangaande ziet de minister niet meteen in hoe een a posteriori bezorging van statistieken een inmenging zou kunnen vormen.

Een volgende bedenking gaat over de bevoegdheid, vervat in artikel 5, 3°, van het samenwerkingsakkoord, die gegeven wordt aan het interfederaal Centrum om “iedereen bij te staan die om raad vraagt in verband met de omvang van zijn rechten en verplichtingen”. De heer Bouckaert merkte terecht op dat als het gaat over alle “rechten en verplichtingen” van de gemiddelde Belgische burger, het interfederaal Centrum wel erg veel werk zal hebben. Maar daar gaat het natuurlijk niet om. De inzet van het artikel bepaalt immers: “binnen de perken van zijn opdrachten bepaald bij artikel 3 van dit akkoord”. Het interfederaal Centrum zal de burgers dus enkel moeten bijstaan en raad geven over hun rechten en verplichtingen inzake gelijke kansen, discriminatie en het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap.

Het interfederaal Centrum zal, overeenkomstig artikel 6, paragraaf 3, van het samenwerkingsakkoord, ook bevoegd zijn om meldingen te ontvangen, te behandelen en bemiddelings- of verzoeningsopdrachten uit te voeren. Dit laatste “onverminderd de bevoegdheid van de ombudsdiensten”. De heer Bouckaert vroeg zich in dat verband af waarom er geen prioriteit wordt gegeven aan de ombudsdiensten. De minister preciseert dat de term “onverminderd” volgens de Raad van State synoniem is voor “los van”. Het betekent dus dat de bepaling in kwestie geen gevolgen heeft voor de gelding van een andere bepaling; beide bepalingen staan dus op hetzelfde niveau. Het samenwerkingsakkoord breekt dus niet in op de bevoegdheden van de ombudsdiensten. Net als vandaag het geval is, zal geval per geval bekeken worden wie de meest geschikte instantie is om de burger zo ver en zo goed mogelijk verder te helpen.

In het samenwerkingsakkoord wordt de wetgeving opgelijst waarvoor het interfederaal Centrum bevoegd is. De heer Bouckaert merkte terecht op dat als een van deze wetten wordt gewijzigd of afgeschaft, het samenwerkingsakkoord in principe moet worden gewijzigd, en alle partijen dus terug aan de onderhandelingstafel moeten gaan zitten. Tegelijkertijd is het natuurlijk nodig dat de taakstelling van het interfederaal Centrum nauwkeurig wordt bepaald. Dit kan niet beter dan door een opsomming van de wetgeving waarvoor het bevoegd is. Een andere oplossing is niet meteen voorhanden.

In feite is dit een voorbeeld van het spreekwoordelijke mes dat aan twee kanten snijdt. Enerzijds leidt de werkwijze waarbij de toepasbare wetgeving *expressis verbis* wordt opgelijst tot een zekere logheid. Het wijzigen van een samenwerkingsakkoord is immers geen sinecure. Anderzijds is de ratio legis net geweest om een centrum op te richten welke enkel die taken kan uitvoeren waarover consensus bestaat tussen de verschillende deelnemende entiteiten. In die zin kunnen bezwaarlijk unilateraal nieuwe opdrachten worden toevertrouwd aan dergelijke ‘multilaterale’ instelling.

De heer Bouckaert merkt verder op dat niet alle wetgeving waarvan sprake is in artikel 6 van het samenwerkingsakkoord ook de mogelijkheid van een burgerlijke partijstelling bevat. Het is evenwel de Raad van State zelf die voorstelde om een wet toe te voegen waarin geen burgerlijke partijstelling voorzien werd, met name deze over de Brusselse Huisvestingscode.

Overeenkomstig artikel 92bis, §1, van de bijzondere wet tot hervorming der instellingen van 8 augustus 1980 dienen de akkoorden die betrekking hebben op aangelegenheden die bij decreet of wet worden geregeld, die respectievelijk de gemeenschap, het gewest of de federale staat zouden kunnen bezwaren, of die Belgen persoonlijk zouden kunnen binden, eerst instemming te verkrijgen van de bevoegde decreetgever en/of wetgever, voordat zij enig gevolg kunnen hebben. Hieruit kan worden afgeleid dat de bijzondere wetgever er van uitging dat samenwerkingsakkoorden wel degelijk rechtstreekse rechtsgevolgen kunnen hebben in de rechtsorde van de betrokken partijen bij het akkoord, op voorwaarde dat zij door de betrokken bevoegde wetgevers worden goedgekeurd. Zodoende, kan worden geobserveerd dat de goedkeuring van de decreetgevers en de federale wetgever van aard is om een wetskrachtige uitwerking te verlenen aan een samenwerkingsakkoord.

Er werd ook opgemerkt dat een aantal van de opgelijste wetten bepalingen bevatten die discriminatie op grond van gender behandelen, hoewel het duidelijk is dat het interfederaal Centrum tot op heden hier niet voor bevoegd is. De inleidende zin van de oplijsting stelt echter weer “binnen de perken van de opdrachten van het Centrum, zoals bepaald in artikel 3 van dit akkoord”. De opgesomde regelgeving is dus enkel van toepassing voor zover zij binnen het kader van de opdrachten van het interfederaal Centrum blijft. Gender behoort (nog) niet tot deze opdrachten.

Voorts vroeg de heer Bouckaert waarom het samenwerkingsakkoord in zijn artikel 6, paragraaf 4, bepaalt dat het ook in rechte mag optreden “als er geen slachtoffers bekend zijn”. Het interfederaal Centrum zal alleen mogen optreden in rechte als de slachtoffers hiervoor hun toestemming verlenen. Dit lijkt de minister een evidentie te zijn. Maar in sommige gevallen zijn er geen identificeerbare slachtoffers, denk maar aan de zaak Feryn. Daarom werd voorzien dat het interfederaal Centrum ook mag optreden als er geen slachtoffers bekend zijn.

Vervolgens werd opgemerkt dat de voorzitters en de leden van de raad van bestuur en van de kamers voor een wel erg lange termijn van 6 jaar benoemd worden. Voor deze termijn heeft men zich laten inspireren door onder meer de kinderrechtencommissaris en de Vlaamse ombudsman die eveneens voor een termijn van 6 jaar benoemd worden. Als deze termijn voor hen niet te lang is, dan zeker niet voor het interfederaal Centrum. Beide func-

ties zijn niet geheel toevallig ook functies waarbij bescherming tegen politieke inmenging van erg groot belang is.

Een volgende opmerking betrof de Brusselse kamer. Overeenkomstig artikel 9, paragraaf 1, van het samenwerkingsakkoord bestaat deze kamer slechts uit twee leden. Het samenwerkingsakkoord bepaalt dat de kamers slechts geldig kunnen beslissen wanneer ten minste de meerderheid van de leden de vergadering bijwoont, met een minimum van twee aanwezige leden. De heer Bouckaert vreesde dat een van de twee Brusselse leden de werking van de hele kamer zou kunnen blokkeren. Maar gelukkig geeft het tweede lid van hetzelfde artikel een uitweg: als het quorum niet bereikt is, kan de kamer op een later moment geldig beraadslagen en beslissen, ongeacht het aantal aanwezige leden.

3. Slotreplieken

De heer *Ward Kennes* waardeert dat de minister zijn voorstel meenam om de parlementsvoorzitter te vragen een dialoog op te starten met de andere parlementen ten einde zo snel als mogelijk te kunnen overgaan tot de aanduiding van de vertegenwoordigers in de raad van bestuur.

Het lid kan ook begrip opbrengen voor het feit dat de onverenigbaarheden in de huidige fase van de procedure geen punt van discussie meer zijn. Hij veronderstelt dat het systeem de toets van de Principes van Parijs kan doorstaan.

Mevrouw *Ann Brusseel* is tevreden dat de minister de bezorgdheid deelt over de timing van de interfederalisering van het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen.

Ook het feit dat hij het ermee eens is dat het vernieuwde CGKR aan alle discriminatieproblematieken evenveel aandacht moet besteden, verheugt haar. Het lid vindt het essentieel dat in de toekomst in de communicatie naar de burger en ten behoeve van de perceptie bij de burger duidelijk wordt dat het centrum open staat voor iedereen die zich geconfronteerd weet met discriminatie.

Ze bevestigt dan ook dat Open Vld het ontwerp van decreet zal goedkeuren.

De heer *Boudewijn Bouckaert* verklaart dat met het omstandige antwoord van de minister een aantal vragen voor hem van de baan zijn.

Bij de nadruk die de minister legt op de omslag die hij verwacht, en de verandering in het beleid, heeft het lid echter wel nog bedenkingen. Hij refereert in dat verband aan feiten. In 2007 diende de heer Bart De Wever bij het CGKR een klacht in met betrekking tot een in *Le Soir* verschenen artikel over de Vlaamse Wooncode. Bij het artikel was een foto gepubliceerd van een massagraf in Servië. Conclusie en oplossing voor het vermelde probleem luidde volgens de krant dat men alle N-VA'ers in een boot kon zetten, die het water opsturen en tot zinken brengen. Het artikel zelf beweerde tussen de regels dat Vlamingen potentiële massamoordenaars zijn. De klacht werd echter verworpen met als argument dat Vlamingen een taalgroep zijn en geen etnische entiteit. Het Centrum verklaarde zich niet bevoegd voor taalkwesties. Het Centrum heeft daarmee enkel bewezen partijdig te zijn, stelt de heer Bouckaert. Hij hoopt dat een dergelijke houding nooit herhaald wordt en dat de 'omslag' waarvan sprake effectief ook op dergelijke inhoudelijke aspecten slaat zodat de selectieve behandeling van klachten tot het verleden behoort.

De minister blijkt zich er ook van bewust dat de om te zetten richtlijn inderdaad niet expliciet de bevoegdheid om in rechte op te treden voorschrijft. Het ware derhalve niet in strijd met de richtlijn geweest, mocht men dat niet voorzien hebben. Bovendien zou dat volgens het lid heel wat doen aan de verzuurde houding ten aanzien van het Centrum. Dat

zou voornamelijk sensibiliserend en stimulerend moeten werken en uit de repressieve sfeer blijven. De minister stelt evenwel dat 17 van de 25 landen wel in rechte optreden. Acht doen het dus niet, stelt het lid, waaronder Nederland. Er is voor hem hiermee dan ook een kans gemist om de bevoegdheid van het Centrum een betere plek toe te kennen in ons antidiscriminatie- en antiracismelandschap.

Dat het begrip ‘zogenaamd ras’ wordt gehanteerd, kan de heer Bouckaert accepteren, in zoverre het taalgebruik maar overal uniform wordt doorgetrokken.

Op de opmerking dat parlementsleden niet en gemeentelijke of provinciale mandatarissen wel mogen worden aangeduid, heeft de minister niet echt op een sluitende manier geantwoord. Het lid herhaalt dat de partijpolitieke affiliatie in beide gevallen aanwezig is. Ook daar zag hij liever de lijn doorgetrokken. Zelf heeft hij in principe geen probleem met de aanstelling van partijpolitiek gelinkte figuren, maar dan in een goede mix naar het model van ons Grondwettelijk Hof, met ook mensen van academische verdienste. Partijen noemt het lid overigens wel degelijk representatief in de maatschappij.

Inzake toegankelijkheid begrijpt de heer Bouckaert dat het om de fysieke locatie gaat. Derhalve is de lokale wetgeving van toepassing, dus die van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. De ordonnantie in kwestie heeft het wel niet over informatietoegankelijkheid.

Op de suggestie om zoveel als mogelijk onderzoek en studies uit te besteden aan universiteiten, is men ook niet echt ingegaan. Zulks zou alleszins de objectiviteit ten goede komen, oppert het lid.

Inzake de bijstand die het Centrum kan verlenen in verband met de omvang van rechten en plichten heeft de minister gelijk met zijn bemerking dat het artikel in zijn geheel gelezen dient te worden, al had de heer Bouckaert toch liever gezien dat een en ander beter geformuleerd was.

Om de taakstelling van het Centrum zo nauwgezet mogelijk te omschrijven, werd de wetgeving op basis waarvan men zich burgerlijke partij kan stellen exhaustief, met een limitatieve lijst opgenomen. Dat argument kan het lid aanvaarden. De minister geeft tegelijk ook toe dat het een stoeve constructie is, omdat bij afschaffing of verandering van de bedoelde wetten, acht partners tot overeenstemming moeten komen om het samenwerkingsakkoord te wijzigen. Dat had men kunnen vermijden door een Vlaams Centrum op te richten waarvoor het Vlaams Parlement zou kunnen bepalen welke decreetgeving ten grondslag kan liggen aan eventuele burgerlijke partijstelling. Dat zou een garantie voor flexibiliteit geboden hebben, stipt het lid nogmaals aan. Hij refereert aan zijn inbreng van de vorige vergadering over de een-op-een-verhouding in de meeste federale landen. Een federaal gelijkheidsorgaan controleert daar de naleving van de federale regelgeving, terwijl de naleving van soortgelijke deelstatelijke regelgeving gecontroleerd wordt door een deelstatelijk gelijkheidsorgaan.

Aanduiding voor mandaten van 6 jaar blijft het lid hoe dan ook te lang vinden.

De aanstelling van de leden van de kamers gebeurt door het parlement. Dat is positief, vindt de heer Bouckaert. Hij hoopt dat het alsnog niet op verkapte wijze toch door de regering gebeurt en dat de verhoudingen in het parlement gerespecteerd worden. Ook mensen uit de oppositie moeten kunnen worden voorgedragen, stelt het lid.

Minister *Pascal Smet* verklaart dat in Nederland het gelijkheidsorgaan wel degelijk in rechte kan optreden. Hij refereert daarvoor naar het rapport van Equinet (European network of equality bodies): ‘Influencing the law through legal proceedings. The powers and practices of equality bodies’.

Verder staat ook hij achter het principe dat de verhouding meerderheid/oppositie gerespecteerd dient te worden en dat met de beide rekening moet worden gehouden bij het aanduiden van leden. Hij verwijst naar zijn uiteenzetting waarin hij duidelijk heeft gesteld dat het interfederaal Centrum een spiegel van de samenleving moet zijn.

De heer *Bouckaert* vraagt of er ter zake al een protocol of reglement is.

Minister *Smet* antwoordt dat het om zijn persoonlijke mening gaat, maar dat het aan het parlement is om die te volgen of niet. Hij veronderstelt dat dat finaal beslist zal worden in de conferentie van voorzitter en fractieleiders.

Daarop inpikkend, verwijst de heer *Ward Kennes* naar het – op de bijzondere wet gebaseerde – artikel 10 van het Reglement van het Vlaams Parlement. Dat stipuleert uitdrukkelijk dat alle verkiezingen en voordrachten die door het parlement moeten worden verricht, moeten gebeuren conform het principe van de evenredige vertegenwoordiging. Dat is dus behoorlijk eenduidig.

De heer *Bouckaert* neemt er akte van dat dat principe ook doorgetrokken wordt naar de aanstelling van leden voor de kamers van het Centrum.

III. STEMMINGEN

1. Artikelsgewijze stemming

Artikel 1

Ter stemming gelegd, wordt het eerste artikel van het ontwerp van decreet aangenomen met 9 stemmen tegen 1.

Artikel 2

Ter stemming gelegd, wordt daarna ook het tweede artikel van het ontwerp van decreet aangenomen met 9 stemmen tegen 1.

2. Stemming over het geheel

In zijn geheel ter stemming gelegd, wordt het ontwerp van decreet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 12 juni 2013 tussen de federale overheid, de Gewesten en de Gemeenschappen voor de oprichting van het interfederaal Centrum voor gelijke kansen en bestrijding van discriminatie en racisme onder de vorm van een gemeenschappelijke instelling zoals bedoeld in artikel 92bis van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, ten slotte eveneens aangenomen met 9 stemmen tegen 1.

Boudewijn BOUCKAERT,
voorzitter

Fatma PEHLIVAN,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

CGKR	Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding
ECRI	European Commission against Racism and Intolerance (Raad van Europa)
EG	Europese Gemeenschap
FPÖ	Freiheitliche Partei Österreichs
GAIA	Global Action in the Interest of Animals
gok	gelijke onderwijskansen
SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
UN	United Nations
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
VN	Verenigde Naties